

Илм ичра
менга то бўлди
мадҳал,
Топилмас мушкул
мен қилмаган ҳал.

Алишер НАВОИЙ

Ma'rifat

ENLIGHTENMENT XALQ ZIYOLILARI GAZETASI معرفت

1931-yildan chiqqan boshlagan • E-mail: info@marifat.uz • 2014-yil 8-fevral, shanba № 12 (8661)

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ XXII ҚИШКИ ОЛИМПИАДАНИНГ ОЧИЛИШ МАРОСИМИДА ИШТИРОК ЭТДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов 7 февраль кунини Сочи шаҳрида ўтаётган XXII қишки Олимпия ўйинларининг очилиш маросимида иштирок этди.

Ушбу Олимпия ўйинларида саралаш босқичини муваффақиятли ўтган спортчиларимиз Ксения Григорьева ва Артём Воронов тоғчангиси, Миша Ге фигурали учиш мусобақаларида иштирок этди. 5 февраль кунини Олимпия шаҳарчасида терма жамоамиз шарафига Ўзбекистон Давлат байроғи тантанали равишда кўтарилди.

XXII қишки Олимпияда мустақил Ўзбекистон терма жамоаси қатнашаётган олтинчи шундай мусобақадир. Мамлакатимиз спортчилари мустақил жамоа сифатида иштирок этган илк Олимпияда — 1994 йилда Норвегиянинг Лиллехаммер шаҳрида ўтган XVII қишки Олимпия ўйинларида фристайл бўйича олтин медални қўлга киритиб, улкан муваффақиятга эришган эди.

Ўтган йиллар мобайнида Ўзбекистон спортчилари Олимпия ўйинларида 6 олтин, 5 кумуш ва 11 бронза, Осиё ўйинларида 54 олтин, 76 кумуш ва 93 бронза медалига сазовор бўлди. Бундай натижалар Ўзбекистон спортга давлат томонидан алоҳида эътибор қаратилаётган ва жадал ривожланаётган мамлакатлар орасида тобора мустақам ўрин эгаллаётганидан далолат беради.

Бугунги кунда спорт ёшларимиз ҳаётида тобора муҳим ўрин эгаллаб бормоқда. Давлатимиз раҳба-

ри, Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси Хомийлик кенгаши Раиси Ислон Каримов таъкидлаганидек, мамлакатимизда 2 миллионга яқин бола спортнинг 30 дан зиёд тури билан мунтазам шуғулланмоқда. Олимпия спорт турлари бўйича терма жамоаларимиз 2 мингга яқин спортчи шуғулланаётган олий спорт маҳорати мактабларида шакллантирилмоқда.

Сочи шаҳрида ўтаётган XXII қишки Олимпия ўйинларида 90 га яқин мамлакатдан 5 минг 500 дан зиёд спортчи иштирок этмоқда.

Ушбу Олимпия ўйинлари учун махсус қурилган «Фишт» стадионида 7 февраль кунини жаҳоннинг етакчи мамлакатлари раҳбарлари иштирокида мусобақанинг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтди. Олимпияда машъаласининг ёкилиши маросимининг энг ҳаяжонли дамлари бўлди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов Сочи шаҳри доирасида Туркменистон Президенти Гурбангули Бердимухамедов билан учрашди. Музокарада Ўзбекистон — Туркменистон муносабатларига доир ва томонларни қизиқтирган бошқа масалалар юзасидан фикр алмашилди.

ЎЗА

9-fevral — Alisher Navoiy tavallud topgan kun

МАЪНАВИЯТ ВА ИПҲОМ МАНБАИ

“Туркистон” саройида буюк мутафаккир, улуғ шоир Алишер Навоий таваллудининг 573 йиллигига бағишлаб “Назм ва наво” мусиқали-маърифий тадбир бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги томонидан Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси, Республика Маънавият тарғибот маркази, Бадиий академия, Матбуот ва ахборот агентлиги, “Тасвирий ойна” ижодий уюшмаси ва бошқа қатор ташкилотлар билан ҳамкорликда ташкил этилган мазкур тадбирга ёзувчи ва шоирлар, адабиётшунос олимлар, маънавият тарғиботчилари, ўқитувчилар, табаррук онахон

ва отахонлар, иқтидорли талаба-ёшлар таклиф этилди.

Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазири М.Ҳожиматов, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси М.Аҳмедов ва бошқалар Президентимиз Ислон Каримов раҳнамолигида ёш авлодни соғлом, мустақил фикрлайдиган, юксак маънавиятли инсонлар этиб вояга етказиш, улар қалби ва онгига ватанпарварлик, истиқлол фояларига садоқат, мил-

лий анъана ва қадриятларимизга ҳурмат туйғуларини чуқур сингдириш масаласига устувор аҳамият қаратилаётганини таъкидлади. Бу борадаги эзгу савий-ҳаракатларда мероси наинки халқимиз, балки башарият маънавий мулкига айланган ажодларимиз ҳаёти, фаолияти, ижодий ўрганиш, унинг мазмун-моҳиятини халқимиз, айниқса, ёш авлодга етказишга алоҳида эътибор берилмоқда.

(Давоми 2-бетда.)

МУРАККАБ ФАНЛАРНИ ЎРГАНАМИЗ

Пойтахтимиздаги 227-мактабда мураккаб фанларни ўқитиш бўйича ўзига хос тажриба тўпланган. Фан ўқитувчиларининг изланувчанлиги сабабли ўқувчиларнинг математика, информатика, физика фанларига қизиқиши ортиб бормоқда.

Физика фани ўқитувчиси Сардор Худойбергенов машғулотларни интерфаол ўйинлардан фойдаланиб, илгор педагогик технологиялар ёрдамида ўтади. Ҳар бир мавзунини ҳаёт билан боғлаб тушунтиради. Юқори синф ўқувчилари ўртасида физика фанини оммалаштириш мақсадида «Заковат» интеллектуал беллашувини ташкил этган. Натижалар ҳам шунга яраша бўлмоқда. Ўқувчилари фан олимпиадаси, билимлар беллашуви ва бошқа танловларда фаол иштирок этмоқда. Математика ўқитувчиси Нодира Эсонованинг ҳам касбига садоқати, болаларга муҳаббати ўзгача. Шу боис бўлса керак, унинг дарсига ўқувчилар ҳамиша ошиққади. Билимлар беллашувининг тўнма ва шаҳар босқичларида шоғирдлари фахрли ўринларни эгаллашмоқда. Ўқитувчининг иш тажрибаси шаҳар миқёсида оммалашган. Шу кунларда мактабда аниқ фанлар ойлиги доирасида турли тадбирлар, семинарлар, очик дарслар ўтказилмоқда.

— Фан ойлигини амалий натижаларни кўзлаган ҳолда ташкил этаймиз,— дейди Нодира Эсонова.— Ҳар бир очик дарс ёки машғулотта пухта тайёргарлик кўраман. Жараёнда ахборот-коммуникация ва илгор педагогик технологиялардан унумли фойдаланаман.

Суратда: пойтахтимиздаги 227-умумий ўрта таълим мактабида.

Б.РИЗОҚУЛОВ олган сурат.

НАВОИЙ ОРЗУСИДАГИ ИНСОН

Навоий ҳаётда ҳам, ўз асарларида ҳам кўзи поку, сўзи поку, ўзи пок фарзанди — комилликка етишишни ўзига касб қилиб олган инсонни кўришни истаган.

6-бет

КУЧ — БИЛИМ ВА ТАФАККУРДА

2013/2014 ўқув йили учун Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат стипендиялари танлови ғолиблари

8—9-бетлар

МАЪНАВИЯТ ВА ИЛҲОМ МАНБАИ

(Давоми.
Боши 1-бетда.)

Истиклол йилларида Алишер Навоий ижоди тўлиқ, ҳар томонлама тадқиқ этилмоқда. Унинг мукамал асарлар тўплами нашр қилинди. Мутафаккир бобомиз асарлари умумтаълим мактаблари, коллеж ва лицейлар, олий ўқув юртлири, илмий-тадқиқот институтлари, маърифат муассасалари, ахборот-ресурс марказларида кенг ва атрофлича ўрганилмоқда. Шoir ижоди бастакор ва хонандалар, созандалар, мусаввирлар учун битмас-туганмас илҳом манбаи бўлиб хизмат қилмоқда. Ҳазаларига басталанган янги-янги кўшиқлар, адабий, бадий, тасвирий санъат асарлари халқимиз эътиборига тақдим этилмоқда. Бу навқирон авлодни ватанпарварлик, фидойилик, элу юрт тақдири учун дахлдорлик руҳида камолга етказишда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Президентимизнинг "Юксак маънавият — енгилмас куч" асарида таъкидланганидек: "Инсон қалбининг қувончу қайғусини, эзгулик ва ҳаёт мазмунини Навоийдек теран ифода этган шoir

жаҳон адабиёти тарихида камдан-кам топилади. Она тилига муҳаббат, унинг беқиёс бойлиги ва буюклигини англаш туйғуси ҳам бизнинг онгу шууримиз, юрагимизга аввало Навоий асари билан кириб келади. Биз бу бебаҳо меросдан халқимизни, айнисса, ёшларимизни қанчалик кўп бахраманд этсак, миллий маънавиятимизни юксалтиришда, жамиятимизда эзгу инсоний фазилатларни қарор топтиришда шунчалик қудратли маърифий қуролга эга бўламиз".

— Буюк бобокалонимизнинг бой адабий мероси бадий мукамаллиги, маънавий-ахлоқий, тарбиявий нуқтаи назардан долзарблиги билан жаҳондаги барча халқларнинг маънавий мулкига айланган, — дейди Ўзбекистон халқ артисти Муножат Йўлчиева. — Навоий асарларининг сеҳри ва қудрати уларда инсоннинг маънавий камолотга даъват этувчи туйғулар, ҳамжихатлик, тинчлик ва оқоилшалик, бунёдкорлик, ватанпарварлик, ҳалоллик сингари эзгу ғоялар бош мавзу сифатида тараннум этилишида ёрқин намоён бўлади.

Шу кунларда Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги маҳалалар, ўқув даргоҳлари, маърифат масканлари, меҳнат жамоаларида ёзувчи ва шoirлар, олимлар, маънавият тарғиботчилари, маданият ва санъат намояндалари иштирокида буюк бобокалонимиз ҳаёти, фаолияти, ижодий меросига бағишланган кечалар, мушоиралар, маънавий-маърифий тадбирлар, давра суҳбатлари, илмий анжуманлар ўтказилмоқда.

«Назм ва наво» кечасида шoir ижодий меросининг ёшлар маънавиятини юксалтиришдаги ўрни ва аҳамияти ҳақида сўз юритилди. Алишер Навоий ғазалларидан намуналар ўқилди, унинг асарлари билан айтиладиган кўшиқлар нашр этилди. Сарой фойёсида Алишер Навоий ҳаёти ва ижоди, бой адабий меросига бағишланган тасвирий ва амалий санъат кўргазмаси ташкил этилди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Х.Султонов иштирок этди.

Назокат УСМОНОВА,
ЎзА муҳбири

Ўзбекистон Фанлар академияси Алишер Навоий номидаги Тил ва адабиёт институтида улуг шoir ва мутафаккир Алишер Навоий адабий меросини ўрганишга бағишланган илмий анжуман бўлиб ўтди. Унда адабиётшунос олимлар, ижодкорлар, ёш тадқиқотчилар, адабиёт ихлосмандлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Ўзбекистон Фанлар академияси Алишер Навоий номидаги Тил ва адабиёт институти директори, филология фанлари доктори Н.Маҳмудов, адабиётшунос олимлар С.Ғаниева, И.Ҳаққул ва бошқалар Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида халқимизнинг бой маданий меросини, буюк аждодларимизнинг жаҳон илм-фани ривожига қўшган улкан ҳиссасини чўқур ўрганиш борасида қилинган ишлар ёш авлод маъна-

ҳаёти ва ижодига оид рисола, унинг ғазаллари билан айтиладиган кўшиқлар тўплами нашр этилди.

Бугунги глобаллашув даврида Навоий меросига қайта-қайта мурожаат этиши, унинг асарларида ўз ифодасини топган инсонни камолотга етакловчи эзгу ғояларни ёшлар онига чўқур сингдириш тобора долзарб аҳамият касб этмоқда. Таълим масканларида адабиётшунос олимлар, адиллар билан учрашувлар, на-

БУЮК ШОИРГА ЭҲТИРОМ

вийатини юксалтиришда муҳим омил бўлаётганини таъкидлади.

Бу йўналишда мазкур институтда Алишер Навоий адабий ва илмий меросини ўрганиш бўйича кенг кўламли фундаментал тадқиқотлар олиб борилмоқда. Шoirнинг мукамал асарлар тўплами, навоийшуносликнинг долзарб масалаларига оид кўплаб китоблар, рисоалар нашр этилди. Алишер Навоий асарларини тилшунослик нуқтаи назаридан ўрганишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Шoir ижодининг ўзига хос янги қирраларини очиб, бундай янгиликлардан халқимиз ва жаҳон жамоатчилигини кенг хабардор қилиб бориш илмий изланишларнинг устувор йўналиши этиб белгиланган. 2013 йилда бу борадаги изланишлар маҳсули сифатида «Сўздаги ўзлик» китоби, Алишер Навоий ҳикматлари тўплами, шoir

войихонлик ва китобхонлик кечаларини ташкил этиш ўзига хос анъанага айланган ёшларнинг онги ва тафаккурини юксалтиришга хизмат қилмоқда.

Илмий анжуманда Навоий ижодида маърифат талқини, бадий матн ва нашр муаммолари, устоз-шогирд муносабатлари, «Девони Фоний»га бағишланган ва бошқа мавзуларда маърузалар тингланди. Алишер Навоий ижодини ўрганишда халқаро ҳамкорлик юзасидан фикр-мулоҳазалар билдирилди.

Тадбир доирасида «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси бош тахририяти томонидан нашр этилган «Абадиёт гулшани» деб номланган янги китоб тақдими ўтказилди. Ушбу китобдан навоийшуносликка оид мақолалар, шoir ғазалларидан намуналар ўрин олган.

Б.ХИДИРОВА,
ЎзА муҳбири

МУАММОЛАР ҲАМЖИХАТЛИКДА ҲАЛ ЭТИЛАДИ

Тошкент меҳмонхона хўжалиги касб-хунар коллежида Ўрта махсус, касб-хунар таълими бошқармаси, Маънавият тарғибот маркази Тошкент шаҳар бўлими ҳамда ички ишлар бош бошқармаси ҳамкорлигида «Баркамол авлодни тарбиялашда оила — маҳалла — таълим муассасалари ҳамкорлигини янада кучайтириш юзасидан Жамоат кенгашининг вазифалари» мавзусида семинар бўлиб ўтди. Унда ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари, маънавият тарғиботчилари ҳамда ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари директорларининг маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосарлари, ўқитувчилар, маҳалла фаоллари иштирок этди.

Тадбирда сўзга чиққанлар "Оила — маҳалла — таълим муассасаси" ҳамкорлиги Жамоат кенгаши томонидан олиб борилаётган маънавий-маърифий ишлар, ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида ёшлар маънавиятини юксалтиришга қаратилган саъй-ҳаракатлар хусусида фикр билдиришди.

— Кейинги пайтларда вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарликлар содир этиш ҳоллари сезиларли даражада камайди. Бунда оила — маҳалла — таълим муассасалари ҳамкорлиги ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда. Шундай эса-да, ҳуқуқбузарликка мойил, тарбияси оғир ўқувчилар билан шуғулланиш, уларга маънавий-руҳий кўмак бериш доимий эътибор марказида бўлиши зарур, — дейди Тошкент шаҳар ўрта махсус, касб-хунар таълими бошқармаси бош мутахассиси Замира Азимбоева.

Тадбир якунида ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида ёшлар маънавиятини юксалтириш, уларни миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида камол топтириш, турли зарарли ғоялардан огоҳ этиш борасида тегишли тавсиялар берилди.

Хайридинмурод АБУЛҒАЙЗОВ,
«Ma'rifat» муҳбири

ТАЖРИБА-СИНОВ — ДОЛЗАРБ ЖАРАЁН

Сирдарё туманидаги 1-мактабда умумтаълим мактабларининг 2-синфлари учун чет тиллардан тайёрланган ўқув дастурлари ва дарслик мажмуаларини тажриба-синовдан ўтказишга бағишланган илмий-услубий семинар бўлиб ўтди.

Семинарда 2013—2014 ўқув йилида чет тиллардан ўтказилган тажриба-синов жараёнида эришилган ютуқ ва муаммолар муҳокама қилиниб, аynи кунларда 2-синф чет тили дарслик мажмуалари ва ўқув дастури бўйича олиб борилаётган тажриба-синовнинг дастлабки натижалари таҳлил қилинди.

Дастлаб иштирокчилар учун "Маҳорат дарслари" ташкил қилиниб, эксперимента-

тор-ўқитувчилар З.Юсупова ва М.Мўминова-нини очик дарси кузатилди.

— Чет тиллардан яратилган ўқув дастури ва дарслик мажмуаларининг 2-синф ўқувчилари ёши ва психофизиологик хусусиятларига, давлат таълим стандартлари ва ўқув дастурига мослигини тажриба-синовдан ўтказаямиз. Дастлабки натижаларга асосланиб айтишимиз мумкинки, дарслик мажмуалари бу хусусиятларга тўла жавоб беради. «Ота-оналар учун» бўлими ҳам барчага тушунарли бўлгани учун ўқувчилар уйга вазифаларни бажаришда қийналишмаяпти, — дейди экспериментатор-ўқитувчи З.Юсупова.

Бойжигит АБДУЛЛАЕВ

«БИР СОҒЛОМ ОИЛА БУНЁД БЎЛГУНЧА...»

Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси томонидан Юнусобод туманидаги Фирдавсий маҳалласида ташкил этилган тадбир шундай номланди. Бир соғлом оиланинг бунёд бўлиб, шаклланишида жамият, давлат, кенг жамоатчилик, маҳалла муҳим ўрин тутди. Тадбирда маҳалла фаоллари, ёш оилалар, оила қуриш ёшидаги йигит-қизлар, психологлар, ҳуқуқ-тартибот органи вакиллари таълим муассасаларида олиб борилаётган маънавий-маърифий ишлар, эрта турмуш қуришнинг олдини олиш, йигит-

қизларни оила қуришга тайёрлаш, оилада отанинг масъулияти, қайнона-қайнота-келин муносабатлари хусусида фикр юритишди.

Ушбу маҳаллада 2060та оила мавжуд бўлиб, улардан 32таси ёш оилалар. Ўтган йили маҳалла фаолларининг саъй-ҳаракати билан тўртта оила ажримининг олди олинди. Маҳаллада ҳар бир кун алоҳида йўналишлар учун белгиланган. Масалан, душанба куни — маҳалла болалари ўқийдиган мактабда маънавий ишлар олиб бориш куни, сешанба — маҳаллада-

ги уйланиш ёшидаги ўғиллари бор оилалар билан иш олиб борилади. Ёш оилалар, ораста қизлар, намунали қайноналар, намунали қайноналар билан суҳбатларга алоҳида кунлар ажратилган.

Тадбирда туман ва Фирдавсий маҳалласи ишчи гуруҳи аъзолари томонидан амалга оширилган ишлар таҳлил қилиниб, оилалар мустаҳкамлигини таъминлаш юзасидан тавсиялар берилди.

Назокат ХОЛМЕТОВА,
«Ma'rifat» муҳбири

2014-yil 8-fevral, № 12 (8661)

Умумтаълим фанлари бўйича узлуксиз таълимнинг компетенциявий ёндашувга асосланган давлат таълим стандартлари (ДТС) ва ўқув дастурлари лойиҳалари тажриба-синови қизгин паллага кирди. Республика бўйича 28та мактабда янги ёндашувга асосланган дарслар баҳс-мунозараларга бой, жонли тарзда ўтмоқда.

Синовга жалб этилган му-тахассислар тажриба жараёнини илмий жиҳатдан мувофиқлаштириш, хулоса ва таклифларни умумлаштиришга ҳолда тақдим этиш, натижалар асосида ДТС ва ўқув дастурларини такомиллаштиришга муносиб ҳисса қўшмоқда. Шу кунгача фан методбирлашмалари, туман (шаҳар) халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимлари, ҳудудий халқ таълими бошқармалари ва малака ошириш институтлари олим ва методистларидан Республика таълим марказига қўллаб хулоса ва таклифлар келди.

Фанлардан белгиланган компетенцияларни шакллантиришда баъзи мураккабликларга ҳам дуч келинди. Уларни бартараф этиш мақсадида экспериментатор-ўқитувчилар томонидан қўллаб таклифлар тақдим этилган.

— Одатда бошланғич синф ўқувчилари математика фанидан кўп хонали сонлар иштирок этган, икки ва уч амалли, қавсли ва қавсиз мураккаб тенгламаларни ечишга қийналишди, — дейди математика фанидан тажриба-синов ишлари олиб борилган Бухоро шаҳридаги 23-умумтаълим мактабининг бошланғич синф ўқитувчиси Зухра Муҳаммедова. — Осон тушунилиши учун кўп хонали сонларни синфларга бўлиб ўргатаймиз. Масалан, юзликлар (315) — 1-синф, юз мингликлар (415'315) — 2-синф, юз миллионликлар (515'415'315) — 3-синф ва ҳоказо. 1-синф сонлари фақат 1-синф сонларига, 2-синф сонлари эса 2-синф сонларига қўшилиши (ёки айрилиши)ни тушунтирсам, болалар осон ўзлаштиради. Шунингдек, баъзи ўқувчилар кўп амалли мураккаб тенгламаларни ечишда амаллар кетма-кетлигини (дастлаб бўлиш ва қўйатириш, сўнг қўйиш ва айриш амаллари бажарилади) ўрганишга қийналади. Яъни, $4+3x2=?$ мисолини нотўғри ечиб, 14 жавобини чиқаришди. Ана шундай пайтда қуйидаги содда ҳаётий мисолдан фойдаланаман: тасаввур қилинг, сиз дўконга чиқиб, 4 сўмга 1 кг шакар ва 3 сўмдан 2та нон харид қилдингиз. Умумий харажат неча сўм бўлади? Ўқувчилар бир овоздан: 10 сўм дейишди. Сўнг амаллар нега шундай кетма-кетликда бажарилиши лозимлигини тушунтираман: демак, сиз ҳар бири 3 сўмдан турадиган 2та нонга сарфланган 6 сўмни 1 кг шакарнинг нархи — 4 сўмга қўшиндингиз лозим. Йўқса, натижа тўғри чиқмайди.

Ўқувчиларда мантиқий фикр юритиш компетенциясини шакллантириш янги ўқув дастурининг асосий мақсадларидан биридир.

Шу боис назорат ишларида фақат математика амаллардан иборат мисоллар эмас, мантиқий масалалар ҳам берилмоқда. Масалан: 1та пилёни ювишга кўп вақт сарфланганими ёки 1та ликопчани ювишга? Синфдан ҳар хил жавоблар янграйди. Кимдир натижа юваётган одамнинг теглигига боғлиқ деса, биров пилёга кичиклиги ёки ликопча яссилиги сабабли тез ювилишини, ёхуд ҳар иккисини бир хил вақтда ювиш мумкинлигини айтди (тўғри жавоб: ҳар иккисини ювиш учун бир хил вақт сарфланади). Аслида, бу ўринда тўғри жавобдан

тоблар ёрдамида ечиладиган иқтисодий математика масалалари билан бойитиш таклиф этилди.

— Янги ўқув дастурлари лойиҳасига қатор интерфаол усуллар киритилган, — дейди Халқ таълими вазирлиги тасарруфидаги аниқ фанларга ихтисослаштирилган давлат умумтаълим мактабида иқтисодий билим асослари фанидан тадқиқот олиб бораётган ўқитувчи Малика Жўраева. — Мисол учун, 8-синфда маҳсулотга нарх қўйишни ва нархнинг вазифаларини ўргатишга оид мавзуда ўқувчилар ясаган ҳунармандчилик буюмлари, турли макетлар, тувакка экилган гул ва каштачилик намуналари ярмаркасини ташкил этдик. Қолган барча қўйи ва юқори синф ўқувчилари харидор сифатида қатнашди. Болалар ўз товарига қанча хомашё ва меҳнат сарфланганига қараб муайян нарх белгилашди. Яр-

лардан олинган хулосалар асосида ўқув дастурларини янада такомиллаштиришга оид таклифлар ишлаб чиқилмоқда. Бу таклифлар фанлар бўйича илмий методик кенгашларда, ДТС ва ўқув дастурларини такомиллаштириш бўйича ишчи гуруҳлари билан биргаликда кўриб чиқилади ва тегишли қарорлар қабул қилинади.

Айтиш жоизки, ўқув йилининг ўтган даври яқунларида кўра тажриба-синов жараёни муайян камчиликлардан ҳам холи эмас. Жумладан, айрим мактаблардан келган ҳисоботларга қараганда вилоят педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институтлари ва педагогика йўналишидаги олий ўқув юртлирини тайинланган илмий раҳбарлар томонидан етарли даражада амалий-методик ёрдам кўрсатилмаган. Баъзи мутасаддилар тажриба-синов ишларига жиддий

ТАЖРИБА-СИНОВ

Ютуқлар, муаммолар ва ечимлар

ҳам кўра, болалар мантиқий фикрлашга одатланаётгани мумкинроқдир.

Шу мактабининг 8-9-синфларида тажриба-синов ишлари олиб борилган экспериментатор-ўқитувчи, ихтисослаштирилган мактаблар учун 6-синф математика дарслиги ҳаммуаллифи Гулнора Бахромова қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Синов пайтида юқори синф ўқувчилари икки номаълумли иккита тенгламалар системасини график усулида ечиш, тригонометриядан синус, косинус, котангенс тушунчаларини ўзлаштиришга қийнади. Бу муаммони ҳал этиш учун ўқувчилар билан яқна тартибда ва кичик гуруҳларда ишлаш усулидан фойдаландим. Вақтдан ютиш мақсадида уйга вазифаларга алоҳида эътибор қаратдим. Компетенциявий ёндашувга асосланган дарслар ўқувчиларни ҳам, ўқитувчиларни ҳам ижодга ундамоқда. Масалан, симметрияни ўрганишда ахборот билан ишлаш асосида болаларнинг тушунчалари мустақамланган бўлди. Улар интернетдан ўз симметрик ўқи ва нуқтасига эга симметрик шакллар топиб, уларни шарҳлаб беришди. Буларга мисол сифатида қадимий Бухоро обидалари, Темурийлар тарихи давлат музейи биноси, Тожмаҳал қабиларни келтиришди. Машғулотларда мультимедиа воситаларидан кенг фойдаландик.

Иқтисодий билим асослари фанидан тажриба-синов жараёнида олинган тест ва ўқувчилар билан очиқ мулоқот натижасига кўра, «қарор қабул қилиш компетенцияси»ни «амалиётда қўллаш компетенцияси» деб ўзгартириш, хусусий мулк муносабатларидан тўғри фойдаланишга хизмат қиладиган фикрлар киритиш, мавзуларни асосан пулли ҳисоб-ки-

маркада юзага келган муҳит нархнинг вазифалари, рақобат, реклама каби тушунчаларнинг моҳиятини амалий тарзда англашда ўқувчиларга ёрдам берди. «Мулк ва мулкдор» мавзусини ўтишда ҳам ўзига хос таълим технологияларидан фойдаландим. Мулка оид учта — шахсий, жамоавий ва давлат мулки, деган тушунча мавзуд. Тасаввур қилмиш: ҳамма ўқувчилар пул йиғиб, копток сотиб олди. Энди бу коптокни кимга бериб юборамиз, деган савол қўйилди. Синфда баҳс-мунозара бошланди. Нихоят, ўқувчилар «Коптоқни ҳеч кимга бермаймиз, у синф бурчагида туриши керак», деган қарорга келишди. Дарҳақиқат, бу жамоа мулки, унга ҳамма эгаллик қилиши лозим. Шу ўринда Конституциямиздаги мулк тушунчаси ва ҳуқуқий ҳам алоҳида тўхталиб, мавзунини янада мустақамлади. Мулкдан фойдаланиш ҳуқуқини тартибга солиш қанчалик муҳимлигини тушунтириш учун яна бир методни қўладим. Шарта кўра, бир нечта ўқувчини доскага таклиф қилиб, қўлимдаги бир сиқим тангани столга сочиб юбордим ва бир дақиқа кутиб, кейин ҳаммадан кўп танга териб олган ўқувчига юқори балл қўйишимни уқтирдим. Аммо болалар вақтга риоя этмасди, шу заҳотиёқ тангаларни теришга киришиб кетди. Шундан сўнг ҳар бир ўқувчига тенг ҳудудни бўлиб бериб, фақат ўз ҳудудидаги тангаларни олишини буюрдим. Улар шошилмасдан, бир-бирига халал бермасдан тангаларни теришди. Бундан шундай хулоса чиқасдики, давлат ва жамоа мулкидан фойдаланиш ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солинмас, ресурслар бир зумда тугаб, қалажак авлодлар ундан бебаҳра қолади.

Айни пайтда барча фан-

ёндашмаётгани кузатилмоқда. Хусусан, Сирдарё вилояти мактабларидаги синов ишларининг биринчи ярим йиллик яқунлари бўйича ҳисоботи белгиланган муддатларда тақдим этилмади (масъул туман методистлари: Т.Муталипов, О.Эргашев; вилоят методика маркази методистлари Ю.Маматкулова, Г.Давронова). Булоқбоши (масъул туман методистлари: М.Қамбарова, Г.Ташланова; вилоят методика маркази раҳбари А.Нишонов) ва Навбахор (масъул методистлар: У.Рабинова, Х.Боймаматов) туманлари, Навоий (масъул методистлар: М.Маматова, А.Қаршиев) ва Тошкент (шаҳар методика маркази раҳбари С.Саидқамолов) шаҳридан келган хулоса ва таклифлар ҳам қониқарли эмас. Жиззах туманидаги 5-мактабдан адабий фани бўйича 6- ва 7-синфлар учун юборилган ҳужжатлар айнан бир хил (масъул илмий раҳбар: Жиззах вилояти малака ошириш институти катта ўқитувчиси Р.Қораев; вилоят методика маркази ҳамда туман масъул методистлари: З.Қодиров, Н.Аскароев; тадқиқотчи фан ўқитувчиси: Г.Ғоипова Г.Номозбоева). Айрим ҳудудлардан келган ҳисоботларда муҳим ҳаётий компетенциялар қай даражада эгаллангани аниқ таҳлил этилмаган.

Шу ўринда бир масалага эътибор қаратмоқчи эдик. Баъзида тажриба-синовга беихтиёр равишда «Янгилик, албатта, юқори натижа беради», деган тушунча билан ёндашилади. Аслида эса, бу тасаввур нотўғри бўлиши ҳам мумкин. Тажриба-синов мактабларидан келган айрим ҳисоботлар фанлардан жуда юқори — қарийб юз фоизлик ўзлаштириш кузатилганини кўрсатмоқда. Тадқиқотчи педагогларимиздан жараёнда

Jarayon

олинган натижани ўз ҳолича, ҳаққоний тарзда ҳисоботга киритишларини сўрабмиз. Зеро, бу ўринда юқори самара эмас, янги ўқув дастурлари лойиҳасининг амалда қандай натижа бераётгани, қайси ўринларини такомиллаштириш зарурлигини аниқлаш долзарбдир. Таҳлилий хулоса, таклиф ва камчиликлардан келиб чиқиб, умумтаълим фанлари бўйича компетенциявий ёндашувга асосланган давлат таълим стандартлари ва ўқув дастурлари лойиҳаларини тажриба-синовдан ўтказиш бўйича қуйидагилар келгусидаги энг муҳим вазифалар сифатида белгиланади:

— Халқ таълими вазирлигининг 2013 йил 22 августдаги 273-сонли қўшма буйруғига асосан малака ошириш институтлари ҳамда ҳудудлардаги институт ва университетлардан бириктирилган илмий раҳбарларнинг мактаб, академик лицей, касб-хунар коллежларидаги методбирлашмаларга амалий-методик ёрдам бериш (ийгилишларида иштирок этиш, дарсларни кузатиш) бўйича масъулиятини кучайтириш;

— вилоят, туманлардаги методистларнинг тажриба-синов ўқитувчиларига кўрсатилган амалий-методик ишларини янада такомиллаштириш (жадвал асосида дарсларни кузатиш);

— шунингдек, буйруққа биноан, ўқувчиларда шакллантирилган компетенциялар бўйича хулосавий материалларни мактаб, академик лицей, касб-хунар коллежи фан методбирлашмаларида муҳокама қилиш, ҳар чорак ва ўқув йили якуни бўйича таҳлилий материаллар тайёрлаш, умумлаштирилган хулосалар тегишли тартибда туман (шаҳар) халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимлари, ҳудудий халқ таълими бошқармалари ва малака ошириш институтлари олим ва методистлари томонидан кўриб чиқилиб, Республика таълим марказига тақдим этиш тартибига қатъий риоя қилиш;

— тажриба-синов жараёнида ўқувчиларнинг руҳий ҳолати, зўриқиб ёки бошқа ноқулай вазиятлар вужудга келмаслигини ҳам тадқиқот объекти ҳамда субъекти сифатида алоҳида ўрганиш лозим.

Хулоса қилиб айтганда, компетенциявий ёндашувга асосланган давлат таълим стандартлари ва ўқув дастурлари тажриба-синови коррекциялаш, тузатиш ҳусусиятига эга. Тадқиқот ҳолида аниқланган камчиликлар шу жараёнинг ўзига тузатиб, тўлдириб борилади. Натижада синов яқунлари бўйича такомиллашган, ўзвийлаштирилган ўқув дастурлари таркиб топади.

Нарзиқул ТУРДИЕВ,
Республика таълим
маркази директорининг
ўринбосари,

Ҳамза АБДУЛЛАЕВ,
«Ma'rifat» мухбири

Yangiliklarda yurt nafasi

❖ **Фаргона вилояти педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институтида "Алишер Навоий – шеърят мулкининг султони" мавзусида илмий анжуман бўлиб ўтди.**

Вилоят халқ таълими бошқармаси ва Ўзбекистон Ёзувчилар уюشمаси вилоят бўлими ҳамкорлигида ташкил этилган тадбирда профессор-ўқитувчилар ва институт тингловчилари иштирок этди.

Анжуманда Алишер Навоийнинг ўзбек тили ва адабиёти ривожига қўшган улкан ҳиссаси, асарларидаги теран ижтимоий фалсафа моҳияти, улуғ шоир ижодининг ёшларни Ванга муҳаббат, юртга садоқат руҳида тарбиялаш, инсонлар ўртасида меҳр-оқибат ва самимият туғилуларини мустаҳкамлашдаги беҳисё аҳамияти хусусида сўз юритилди.

Алишер Навоий таваллудининг 573 йиллигига бағишланган тадбирлар вилоятдаги барча таълим муассасалари, маҳаллалар ва меҳнат жамоаларида бўлиб ўтмоқда.

❖ **Самарқанд давлат чет тиллар институтида Ўзбекистон халқ шоири Муҳаммад Юсуф ҳаёти ва ижодига бағишланган адабий-бадиий кеча бўлиб ўтди.** Президентимизнинг 2013 йил 27 декабрдаги "Ўзбекистон халқ шоири Муҳаммад Юсуф таваллудининг 60 йиллигини нишонлаш тўғрисида"ги қарори ижроси юзасидан Ўзбекистон Ёзувчилар уюشمаси Самарқанд вилояти бўлими билан ҳамкорликда ташкил этилган тадбирда шоир ва ёзувчилар, адабиётшунос олимлар, талаба-ёшлар иштирок этди.

— Муҳаммад Юсуф ижоди бўйича илмий иш қилганман. Шоир шеърларида халқимиз маънавияти, ўзлиги, миллийлик яққол акс этган, — дейди филология фанлари номзоди Махфуза Давронова. — Айнан шу жиҳатлар шоир ижодининг кенг оммалашши ва халқимиз меҳр-муҳаббатини қозонишида асосий омил бўлиб хизмат қилган, десак хато бўлмайди.

Шоир ижодида Самарқанд, тарихимиз, улуғ аждодларимиз мавзуси ҳақида сўз юритилди. Талабалар Муҳаммад Юсуф шеърларидан намуналар ўқиди.

Бундай тадбирлар вилоятдаги бошқа таълим муассасаларида ҳам ўтказилмоқда.

❖ **Андижон вилояти умумтаълим мактаблари ҳамда ихтисослаштирилган мактаб-интернатларида мактаб, маҳалла ва ота-оналар ҳамкорлигини янада мустаҳкамлашга қаратилган тадбирлар ўтказилмоқда.**

Вилоят халқ таълими бошқармаси ташаббуси билан Андижон туманидаги 7-умумтаълим мактабда ташкил этилган тадбирда ота-оналар, ўқитувчи ва мураббийлар, ички ишлар бўлимлари профилактика нозирлари, маҳалла фаоллари иштирок этди.

Тадбир доирасида иштирокчилар синфхоналарининг жиҳозланши, спорт зали, ошхона, умуман, ўқувчилар учун яратилган шароит, фарзандларининг ўзлаштириш даражаси мониторинги билан яқиндан танишди.

— Мамлакатимизда ёшларни хар томонлама баркамол этиб тарбиялаш, уларнинг ривожланган давлатлардаги тенгдошларидан кам бўлмаган замонавий шароитларда таълим-тарбия олиши учун доимий эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиб келинмоқда, — дейди 7-умумтаълим мактаби директори Шавкатхон Йўлдошева. — Бизнинг таълим даргоҳимизда ҳам ўтган йили 405 миллион сўмлик қурилиш-таъмирлаш ишлари амалга оширилиб, энг сўнгги ўқув жиҳозлари, компьютер ва спорт инвентарлари билан таъминланди. Фарзандлари учун яратилган бундай шароитдан ота-оналар, айниқса, мамнун.

❖ **Тошкент педиатрия тиббиёт институти Нукус филиали хузуридаги академик лицейда чет тилларни ўқитиш тизимини янада такомиллаштиришга бағишланган амалий семинар бўлиб ўтди.**

Унда Қорақалпоғистон Республикасидаги барча академик лицей ва касб-ҳунар коллежларининг инглиз тили фани ўқитувчилари иштирок этди.

Президентимизнинг 2012 йил 10 декабрда қабул қилинган "Чет тилларни ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарорига мувофиқ Қорақалпоғистон Республикасидаги таълим муассасаларида хорижий тилларни ўқитишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

— Инглиз тили сабоқларида ноанъанавий усуллар, янги педагогик технологиялардан фойдаланган ҳолда, инглиз тилидаги турли мультимедиа ҳамда видеодастурлар намойиш этилаётгани ўқувчиларнинг инглиз тилини тез ва пухта ўзлаштиришида муҳим омил бўлаётди, — дейди Тошкент педиатрия тиббиёт институти Нукус филиали хузуридаги академик лицей директори ўринбосари Баҳодир Жиенмуратов. — Лицейимизда болаларнинг замонавий таълим-тарбия олишлари учун барча шароитлар яратилган. Кенг ва ёруғ синфхоналар видеопроекторлар, телевизор, компьютер, кўргазмали воситалар билан таъминланган.

Чет тили ўқитувчиларининг малакасини ошириш, илғор педагогик тажрибаларни оммалаштириш мақсадида ташкил этилган семинар ўқитувчилар учун ғоят фойдали бўлди.

ЎЗА ва махсус мухбирларимиз йўллаган материаллар асосида тайёрланди.

«Маҳорат мактаблари»нинг самараси

Тошкент вилояти педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институтида бўлиб ўтган ўқув-амалий семинар «Маҳорат мактаблари»да амалга оширилаётган ишлар таҳлилига бағишланди.

Семинарда Республика таълим маркази, вилоят халқ таълими бошқармаси вакиллари туман (шаҳар)ларда фаолият олиб бораётган «Маҳорат мактаблари»да амалга оширилган ишлар ва галдаги вазифалар, Тошкент давлат педагогика университетининг методика йўналишидаги кафедралари томонидан ўқитувчиларга берилётган методик ёрдам, таълимда компетенциявий ёндашув хусусида фикр юритдилар.

— Ўтган ўқув йилининг март ойдан вилоят умумтаълим мактабларида жорий этилган янгилик ўқитувчиларга дарсларда ўқитишнинг замонавий методикасини қўллаш имконини яратди, — дейди бошланғич таълим бўйича «Маҳорат мактаби» тренери, Зангиота туманидаги 56-умумий ўрта таълим мактаби ўқитувчиси Дилноза Холдорова. — Ташкил этилган ўқув-семинар ва тренинг машғулотларда ўқитувчиларнинг касбий малакаси ва маҳорати оширилди, ўқувчиларнинг ўзлаштириш самарадорлигига эришилди.

Тадбир сўнггида фанлар кесимида шўбўбаларга бўлинган ҳолда амалий машғулотлар ташкил этилди.

Дилшод РЎЗИҚУЛОВ,
«Ma'rifat» мухбири

Қонун ижодкорлиги йўлида

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Демократик Институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қўмитаси томонидан 2013 йилдаги фаолият яқунлари ҳамда «Соғлом бола йили»да белгилаган устувор вазифаларга бағишланган матбуот анжумани ўтказилди.

Анжуманда болаларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини қонуний қилишга қаратилган қонунчиликни янада такомиллаштириш ҳамда уларнинг ижросини назорат қилиш, жумладан, «Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликнинг профилак-

чилари сайлови тўғрисида» ҳамда «Васийлик ва ҳомийлик тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунларининг қабул қилиниши муносабати билан айрим қонун ҳужжатларига киритилган ўзгариш ва қўшимчалар тўғрисида тўхталиб ўтилди.

Тадбир якунида қўмита аъзолари қонунларнинг мазмун-моҳияти хусусида ОАВ вакиллари кизиқтирган саволларга жавоб қайтаришди.

МУХБИРИМИЗ

Шеър азиз олам аро

Қўшработ туманидаги 86-умумтаълим мактабида «Шеър азиз олам аро» мавзусида адабий-бадиий кеча бўлиб ўтди. Унда туман ХТМФМТТЭ ходимлари, маҳалла фаоллари, она тили ва адабиёт фани ўқитувчилари ҳамда оқори синф ўқувчилари иштирок этди.

— Айни кунларда юртимизнинг барча умумтаълим мактабларида Ҳазрат Алишер Навоий таваллудининг 573 йиллигига бағишланган тадбирлар кизгин ўтказилмоқда, — дейди мактабнинг она тили ва адабиёт фани ўқитувчиси Жўракул Искандаров. — Жумладан, таълим

масканимизда ташкиллаштирилган кечада 8—9-синф ўқувчилари фаол иштирок этишди. 8-синф ўқувчилари Лобар Тошқуллова, Чарос Тангирова, Диллар Собитова, Муҳлиса Ҳурокова, Шаҳзод Хидиров Навоий рубойи ва ғазалларини ифодали ўқиб беришди. Мактабдаги «Ёш раққослар» тўғраги аъзоларининг миллий рақслари кечага ўзгача файз бахш этди.

Тадбирда ўқувчилар ўртасида тест сўровномалари ташкил этилиб, энг топкир ўғил-қизлар Алишер Навоий асарлари билан тақдирланди.

Гулюз ОРИФЖОНОВА,
«Ma'rifat» мухбири

Эл деса Навоийни...

Алишер Навоий таваллудининг 573 йиллиги муносабати билан Зангиота туманидаги 14-мактабда адабий-бадиий кеча бўлиб ўтди. «Эл деса Навоийни» деб номланган кечада мутафаккир шоирнинг шеъри ва ғазаллари ўқилди, Навоийнинг болалик даври билан боғлиқ сахна кўринишлари намойиш этилди.

Тадбирда Эшонгузар қўрғони хотин-қизлар қўмитаси раиси Н.Баддалова Алишер Навоий мероси асрлар оша яшаб келаётгани ва ёшларимизнинг маънавий камол топишида катта аҳамиятга эга экани тўғрисида ўқувчиларга гапириб бер-

улашди. Тадбир ўқувчиларни Ванга муҳаббат, илмни қадрлаш, тинч ва осийшга ҳаётга шўқрона айтишга чорлади. Тадбирда ота-оналар, маҳалла фаоллари ва ўқитувчилар ҳам иштирок этишди. Қизиқарли тадбир барчада яхши таассурот қолдирди.

Нигора ТИЛЛАЕВА,
Дилдора МАМАДАМИНОВА,
14-мактабнинг тил ва адабиёт фани ўқитувчилари

Ғазалхонлар баҳси

Мирзачўл туманидаги 9-умумтаълим мактабида сўз мулкининг султони, буюк мутафаккир Алишер Навоий таваллудига бағишланган ғазалхонлик кечаси бўлиб ўтди.

Унда ўқувчилар буюк бобокалонимиз Алишер Навоий ҳаёти ва ижодига оид сахна кўринишлари, ғазалхонлик беллашуви, баҳру байт шартлари асосида ўз билимларини намойиш этдилар.

Айниқса, мактабнинг «Ёш қаламкашлар» тўғраги аъзолари томонидан уюштирилган «Бир асар тарихи» деб номланган баҳс-мунозарали беллашув, «Навоийнинг болалиги» мавзусидаги сахна кўринишлари ўқувчилар ва уларнинг

ота-оналарида катта таассурот уйғотди. Ушбу тадбирда фаол иштирок этган ўқувчилар мактаб мазмурияти, «Қамолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати туман кенгаши томонидан фахрий ёрлик ҳамда эсдалик совғалар билан тақдирланди.

Дарвоқе, «Ёш қаламкашлар» тўғраги аъзоси, 8-синф ўқувчиси Матлуба Шукурова Алишер Навоий ижодига бағишлаб туман мактаблари ўртасида ўтказилаётган кўрик-танловда муваффақиятли иштирок этмоқда.

Мутал ЁКУБОВ,
Мирзачўл туманидаги 9-умумтаълим мактабнинг она тили ва адабиёт фани ўқитувчиси

Пойтахтимиздаги 110-мактабда буюк шоир ва мутафаккир Алишер Навоий таваллуд топан кунга бағишлаб, «Навоий ижоди ва санъати сеҳри» мавзусида маънавий-маърифий тадбир бўлиб ўтди.

Ўзбек Миллий академик драма театри актёрлари, маҳалла фаоллари, ота-оналар ва адабиёт ихлосмандлари иштирок этган тадбирда Алишер Навоийнинг ғазаллари, рубойлари ва дostonларидан парчалар ўқилди, сахна кўринишлари намойиш этилди.

Б.РИЗОҚУЛОВ олган сурат.

2014-yil 8-fevral, № 12 (8661)

САМАРАЛИ МЕҲНАТ — ФАРОВОН ҲАЁТ АСОСИ

касб-хунар коллежи битирувчилари илк иш фаолияти кунлариданоқ бу фикрга тўла амин бўлишмоқда

Бугун Сурхондарё вилоятида 100дан ортиқ касб-хунар коллежлари битирувчиларини ишга жойлаштириш, кичик бизнес ва тадбиркорлик, касаначилик, хунармандчилик билан шуғулланиши учун шароит яратиш борасида режали тадбирлар амалга ошириляпти.

Вилоятда янги кўшма ва кичик корхоналарнинг ишга туширилиши натижасида битирувчиларнинг уч томонлама шартнома асосида ишга жойлашуви йилдан-йилга кўпаймоқда. Биргина 2012—2013 ўқув йилида вилоятда юзлаб ихтисосликлар бўйича 43240 нафар йигит-қиз касб-хунар коллежларини тугатди. Уларнинг кўпчилиги мутахассислиги бўйича ишга жойлашди.

Вилоят ўрта махсус, касб-хунар таълими бошқармаси битирувчиларнинг ишга жойлашишини мониторинг қилиш бўлими бошлиғи Нурмухаммад Курбановнинг таъкидлашича, бу борада Термиз ахборот технологиялари ва Жарқўрғон саноат касб-хунар коллежларида илғор тажриба тўлланган.

— Вилоят, туман ҳокимликлари, меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бошқармаси билан битирувчиларни ишга жойлаштириш борасида доимий ҳамкорлик қилиб келаяпмиз, — дейди Термиз ахборот технологиялари касб-хунар коллежи директорининг касбий таълим бўйича ўринбосари Холбўта Сафаров. — Бизда тикувчилик, кинология, ахборот-коммуникация технологиялари, телерадио аппаратларини таъмирловчи уста, транспортда ташиш ва бошқаришни ташкил этиш, коммуникация тизимларига хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш техника каби мутахассисликлар бўйича кадрлар тайёрланади. Воҳамиз шароитидан, кадрларга эҳтиёждан келиб чиқиб ихтисосликларга янгиликлар киритиб бораёламиз. Термиз шаҳар ҳокими-

ги, меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш маркази, корхона ва ташкилотлар билан ҳамкорликда бир неча марта меҳнат ярмаркалари ташкил этилди. Коллеж битирувчиларининг катта қисми шу ярмаркада уч томонлама шартнома тузишга муваффақ бўлишяпти. Буни доимий равишда мониторинг қилиб бораёламиз. Ўтган йили коллежимизни 393 ўғил-қиз битирган бўлса, шундан 275 нафари ишга қабул қилинди. Масалан, тикувчилик бўлимининг битирган Жамол Ҳайитқулов шаҳарда кичик корхона очиб, 5 нафар тенгдошини ишга қилди.

Х.Сафаров бизни ёш тадбиркор Ж.Ҳайитқуловнинг кичик корхонасига бошлаб борди. «Микрокредитбанк»дан 2 млн. 400 минг сўм имтиёзли кредит олган 21 ёшли шижоатли, тадбиркор йигит тикув машиналари олиб, тенгдошлари билан сифатли кийим-кечаклар тикаяпти. Айниқса, эркалар костюм-шимлари харидорғир бўлаётир.

— Мамлакатимизда биз ёшларга яратилаётган шароитлардан унумли фойдаланиб, ёшлигимда ҳавас қилган тикувчилик касбини коллежда пухта ўзлаштирдим, — дейди Жамол. — Устозим Хуршида Қулмаматова эринмай, кунт билан касб сирларини ўргатди. Ўқув даргоҳини битираётганимда имтиёзли кредит олиб, кичик тикувчилик цехини очдим. Миҳозлар кўп, улгуриб бўлмаяпти. Чунки бозорларга четдан олиб келинаётган костюм-шимлар 200—300 минг сўм бўлса, биз сифатли ма-

толлардан янги усулда тиккан маҳсулот нархи 150—160 минг. Келгусида фаолиятимни янада кенгайтириб, янги иш ўринлари очиш ниятидаман. Мақсадимиз — юртдошларимизга арзон, сифатли кийим-кечаклар етказиб бериш.

Жамол ва унинг тенгдошларидаги ишга чанқоқлик, келажакка ишончни кўриб, хурсанд бўлди. Х.Сафаров бизга бу йил коллежнинг яна бир битирувчиси «Микрокредитбанк»дан 3 млн. 800 минг сўм кредит олиб, Шеробод тумани Чўмичли қишлоғида чорвачиликни йўлга қўганини айтди. Исомжон Эгамбердиев асосли бизнес режа тузганлиги боис бунга эришибди.

Жарқўрғондаги саноат касб-хунар коллежи «Surxonteks» кўшма корхонаси ёнида жойлашган. Ўғил-қизлар коллежда олган назарий билимларини ушбу корхонада амалиёт билан уйғунлаштириб, етук малакага эга бўлишяпти. Натижада ўтган йили, тўқимачилик ва ишлаб чиқариш йўналишини битирган 60 нафар битирувчидан 25 нафари шу ерга ишга олинди. Биргина бу эмас, корхона 2013 йили Жарқўрғон туманидаги бошқа коллежлар битирувчиларидан 30 нафардан ортиғини ҳам ишга қабул қилгани эътиборга сазовордир.

Яна бир янгилик: жорий йил Жарқўрғонда трикотаж фабрикаси ишга туширилди ва 60 нафарга яқин коллеж битирувчиси иш жойига эга бўлди.

— Туманимизда саноат тез суръатларда ривожланиб бораёпти, — дейди Жарқўрғон саноат касб-хунар коллежи директорининг касбий таълим бўйича ўринбосари Ўткир Худойқулов. — Соҳани малакали мутахассислар

билан таъминлаш зиммаимизга катта масъулият юклайди. 2012—2013 ўқув йилида коллежимизни 620 нафар йигит-қиз 8 йўналиш бўйича битирди. Уларни ишга жойлаштиришимизда ҳомий ва оталиқ ташкилотлар бизга яқиндан ёрдам беришди. «Жарқўрғон нефть» ОАЖ, «Ўзнефтвазқазибчиқариш» АК, «Surxonteks» кўшма корхонаси, «Жарқўрғонпахта» ОАЖ кабиларнинг кўмаги катта бўлаётди.

— Коллежни битираётганимда шу корхона билан шартнома тузган эдим, — дейди «Surxonteks» кўшма корхонасида меҳнат қилаётган ёшлардан бири Маҳфуза Боймуродова. — Ҳеч қийинчиликсиз сифат назоратчиси лавозимига ишга қабул қилиндим. Бу ерда меҳнат қилаётганларнинг ҳаммаси мен каби коллежни битирган ёшлар. Дам олишимиз, овқатланишимиз, саломатлигимизни тиклашимиз, унумли ишлашимиз учун шароитлар етарли. Шу касбни танлаганимдан хурсандман.

— Жарқўрғондаги гидротехника касб-хунар коллежини битириб, шу ерга ишга келдим, — дейди ишчилардан яна бири Малика Қурбанова. — Коллежда ўрганганларим кўп келаяпти. Маҳсулотларнинг сифати, нави, оғирлигини аниқлашда чет элда ишлаб чиқарилган технологиялардан бемалол фойдаланаяпман. Иш жараёни тўлиқ компьютерлаштирилган.

Бу каби мисолларни вилоят бўйича кўплаб келтириш мумкин. Давлатимиз ва ҳукуматимизнинг оқилона сиёсати туфайли Сурхон ёшлари касб-хунар сирларини ўрганиб, ихтисосликлари бўйича хоҳлаган жойида меҳнат қилишяпти.

Норқувват Тўраев,
«Ma'rifat» мухбири

Milliy dastur — amalda

ИШОНЧ МАСЪУЛИЯТ ДЕГАНИ ҲАМДИР

Шохрух Ўсаров 2012 йили Андижон шаҳридаги маиший хизмат касб-хунар коллежини тамомлаб, «Ўз Донг Янг Ко» кўшма корхонасига ишга кирди. Мазкур корхонада «GM—Ўзбекистон» заводидан тайёрланаётган автомобиллар учун бутловчи қисмлар ишлаб чиқарилади.

Шохрух ишлаётган «Nexia—150» тармоғи энг мураккаб ишлаб чиқариш жараёнларини бажарувчи тармоқлардан саналади. «Nexia» автомобили эшикларидagi барча жиҳозлар шу ерда тайёрланади.

— Уч ойлик синов муддати учналик осон кечмади, — дейди Шохрух. — Аввалги оддий юмушларни ҳам айрим хатолар билан бажарардим. Аммо

устозларим — Рустам Шарипов, Шерзод Эгамбердиев, Аъзамжон Хўжамбердиев, Ойбек Мўминов ва Ёсинбек Одиловнинг кўмаги билан тармоқдаги ҳар бир жараённи астойдил ўргандим. Камчилик ва нуқсонлар секин-аста бартараф этилди.

«Nexia—150» тармоғи жамоаси Шохрух каби 30дан зиёд коллеж битирувчиларининг бу ерда ишлаб қолишлари учун катта кўмак бердилар. Мана, орадан салкам икки йил ўтди. Эндиликда бу ерга ишга қабул қилинган коллеж битирувчиларининг аксарияти ўз ишини пухта бажаради-

ган, қийинчиликдан чўчимайдиган ишчиларга айланишди.

— Биринчи машолган кунимни асло унутмайман, — дейди Шохрух. — Отарома, оила аъзоларимнинг қувонганларини кўриб астойдил ишлайман, деб кўнглимга тугдим.

Ҳа, ҳозир мазкур тармоқда ишлаётганлар ойлик машолдан ташқари, бажарилган иш суръати ва сифатига қараб қўшимча мукофот пуллари ҳам олишмоқда.

Махмуд Низомжонов ҳам 2012 йили Андижон шаҳридаги ахборот технологиялари касб-хунар коллежини тамомлаб «Андижон» наشريёт-матбаа»

МЧЖга компьютер оператори сифатида ишга қабул қилинди. Мазкур корхонанинг компьютер марказидаги Соҳиббахон Улмасова, Қумрихон Ашурова ва Дониёрбек Бозорбоев каби тажрибали мутахассислардан зарур сабоқ ва кўникмаларни олган Махмуд ҳозир устозлари қаторида мустақил ишлаяпти.

— Коллежда олган назарий билимларни наشريётда амалиёт ўтаган пайти амалий ишлар билан янада мустаҳкамладик, — дейди Махмуд. — Компьютер соҳаси жуда қизиқ. Иш давомида билмаганларимни бўлимдаги мутахассислар бажонидил

ўргатишди. Ҳозир бу ерда чоп этилаётган турли газеталар, китоб, буклет ва бошқа маҳсулотларда менинг ҳам ҳиссам борлигидан қувонаман.

Ишонч — ҳар бир инсон учун катта имкон ва қанот. Бугун устозлар қаторида меҳнат қилаётган аксарият коллеж битирувчилари жамоа ишончи туфайли мустақил ишлаш имкониятига эга бўлдилар.

«Андижон наشريёт-матбаа» МЧЖга яқинда қабул қилинган Нодира Иминова ва Зилола Қодирова ҳам Андижондаги политехника ва ахборот технологиялари коллежларининг битирувчиларидир. Ҳар иккала ёш мутахассис учун ҳам корхона раҳбарияти ишончи, айтиш мумкинки, зарур кўмак ва имкон бўлди.

Орифжон СИДДИКОВ,
«Ma'rifat» мухбири

«ЭЛ НЕЯТИБ ЯПОТКАЙ МЕННИКИМ,

Алишер Навоийнинг ҳаёт йўли ибрат, асарлари ҳикмат манбаи. Навоий инсоннинг ҳаётдаги, жамиятдаги ўрни, оила шаъни, унинг кадр-қиммати, аҳли аёл ва фарзандлар масаласига алоҳида эътибор берди. Шоир ўз асарларида ота-она, унинг фарзанд тарбиясидаги ўрни, фарзанднинг ота-она олдидаги бурч ва масъулияти ҳақида баъзан тўғридан-тўғри — панд-насихат йўлида ўз фикрларини баён қилди, баъзан асарлари қаҳрамонларнинг эзгулик учун сарф этилган умри давомида кенган воқеаларни тасвирлаш орқали кўнглида борини тўкиб soldi.

Ота-она, инсон умрининг гули бўлган фарзанд ҳақидаги фикрлар шоирнинг шох асарларида ҳам муҳасам. Шоир "Хамса" дostonлари қаҳрамонлари — Фарҳод, Мажнун, Искандар тимсоллари орқали фарзанднинг оилага олиб кирадиган қувончи, ота-она ҳаётининг мазмунини тўлдирган азиз хилқат эканини ҳаётини асосга эга бадий лавҳалар ва, айна пайтда, ўз орзусидаги комил инсонга уйғунлаштириб тасвирлайди.

Навоий наздида оилада туғилган гўдакни парвариш қилиш ва унга чиройли исм бериш ота-онанинг биринчи вазифаси. Исм берганда ҳам, бола улгайганида ўз исмидан уялиб қолмаслиги, мулзам бўлмаслиги ҳақида қайғуриш керак, дейди шоир "Ҳайрат ул-аброр" дostonида:

**Улча эрур тифлга шойиста иш,
Билки кичикликта эрур парвариш.**

**Қатрага чун тарбият этти садаф,
Эл бошига чикқулик топти шараф.**

**Бириси кўймоқлик эрур яхши от,
Ким десалар етмагай андин уёт.**

Фарҳод ва Мажнуннинг туғилиши, Искандарнинг Файлакус томонидан топиб олинishi, худди зулмат ичида қолган кўнглидек қоронгу хонадонни ёритиш — дунёга келиш эпизоди хар уч дostonда ўзига хос воқеа-ҳодисалар, жумладан, ота-онанинг ҳаёт тарзи, мавқеи ва улардаги бир-бириникига ўшаб кетадиган армон-изтиробларга боғланиб кетган. Моҳиятан олиб қаралганда эса, хар бир гўдак оила гули, ота-она кўзининг қувончи. Оталар орзуси уларни муносиб ворис — эл-юртга нафи тегадиган муносиб фарзанд қилиб вояга етказиш. Жумладан, "Фарҳод ва Ширин"да шундай мисраларни ўқиймиз:

**...Ки, чун Хоқонга
тенгри берди фарзанд
Бўлбу ул ҳадя бирла
шоду хурсанд.**

**Жамоли бирла
кўнглин айлабон хуш,
Отин кўймоқ сори
бўлди рақамқаш.**

**Жамолидин кўрунғач
фарри шоҳи,
Бу фардин ёруди маҳ то бамоҳи.
Кўюб юз ҳиммату иқболу давлат,
Ҳамул фар соясидин
топти зийнат.**

**Бу жавҳарларга чун иснод топти,
Мураккаб айлагач Фарҳод топти.**

Мажнуннинг отаси эса ўз фарзандига яхши ниятлар билан отасининг исмини кўяди — уни Қайс деб атайди. Искандарни вайронадан топиб олган Файлакуснинг кўзию кўнгли фарзанд жамолидан нурга тўлади:

**Сикандарни топти
малик Файлакус,
Ясаб мулкин андоқки зебо арус.**

**Очиб бахшишу базл авбобини,
Тузатти бaсe сур асбобини.**

**Мулукона тартибу ойин била,
Ёрутти кўзин ул жаҳонбин била.**

Гўдакни парваришлаш, унга яхши устоз топиб таълим бериш ота-она олдида турган муҳим аъмоллардан. "Хамса" дostonлари учун дастур деб биладиганимиз "Ҳайрат ул-аброр"да ота-онанинг фарзанд олдидаги муҳим вазифаларидан бири таълим бериш эканини Навоий шундай изоҳлайди:

**Қилмоқ эрур бири
муаллим талаб,
Қилғали таълим анга илму адаб.
Итга тааллумда чу бўлди камол,
Сайд анинг оғзидин ўлди ҳалол.**

Таълимнинг фарзанд тарбиясида

НАВОИЙ ОРЗУСИДАГИ ИНСОН

муҳимлиги алоҳида масала. Фарҳод камоли учун таълим билан бирга хунар ўргатиш муҳим. Навоий буни Фарҳод мисолида, Искандар мисолида яна ҳам аниқроқ кўрсатади. Фарҳод ўрганган хунарлардан бири — ҳарб иши вақти келиб унинг катта бир кема аҳлини қарқочилардан қутқаришида қўл келган бўлса, иккинчиси — кўҳқанлик билан у бир элнинг ҳаётини обод қилди — Арман ўлкасига сув олиб келди. Искандар эса ҳарбий маҳоратини илми билан қўшиб дунёни эгаллатди.

Навоийнинг ҳикоя қилишича, Фарҳод ҳам, Қайс ҳам, Искандар ҳам етук устозлардан таълим олади. Жумладан, "Лайли ва Мажнун" дostonида шоир Қайснинг таълим олиши борасида шундай ёзади:

**Чун Қайс сўзи дейилмиш эрди
Ким, волиди фикр қилмиш эрди.**

**Устодга қилмоқ они таслим,
То қилғай анга улум таълим...**

**Топшурдилар они нуктадонга,
Гавҳарни муҳити бегаронга...**

**Таълимга белни чуш қилди,
Не ул деди, бу дуруст қилди....**

**Оз вақтда айлади замона,
Они бори илм аро ягона.**

Фарҳоднинг ўз устозларидан, Суҳайло ва Суқротдан ўрганган зоҳирий ва ботиний илмлари кейинчалик комил инсон бўлиб етишиши, тирикликнинг моҳиятини англаши ва Искандар тилсимини очигиша кўмак берган бўлса, Искандар Арасту билан бирга Нақумоҳисдан олган биллими туфайли дунёларни фатҳ этди — ер юзини эгаллади, самовий жисмларни ўрганди, сувости дунёсини кашф этди. Искандар ҳақида шоир шундай ёзади:

**Қилиб ҳифзиға кеча-кундуз қиём,
Фузунроқ этиб
дам-бадам эҳтимом.**

**Бериб парваришқа
муносиб хуриш,
Муносиб хуришдин
топиб парвариш.**

**Ани асрамай коху айвон аро,
Ясаб ер кўнгул ичра, бал жон аро.**

**Нечуқким
тенгиз дурри шоҳонасин,
Тенгиз йўқи, кон даъли яқдонасин.**

**Анга тегруким бўлди
лафзи дуруст,
Тааллум иши вожиб ўлди нахуст.**

"Муншаот"даги мактубда куйидагиларни ўқиймиз: "...то ишинг ул ерга еттиким, Фисоғурс ҳақим замонидинким, адвор илмининг вози-миди, Арасту замонигачақим, муаллими аввал дебтурлар ва Абу Наср Форобий чоғиндинким, муаллими соний дебтурлар. Хожа Абдулқодир асриғача маълум эмаским, бу фанда ҳеч подшоҳ замонида бу фан ахлидин ҳеч кимга мунча тарбият ва нашъу намо воқеъ бўлмиш бўлғайким, сенга воқеъ бўлди...."

Бу ўринда мусика илмини ўргатиш ҳақида сўз кетмоқда. Навоий Фи-

ҳам ҳосил қилмиш бўлғай ва ота ғазабига учраса, тенгри таоло ғазабига учрамиш бўлғай. Мундоқ бўлгондин сўнгра киши нечук ота ризосидин айру дам урғай ё қадам кўйғай..."

Фарзанд учун ота-она розилигига эришишни энг муҳим бурч деб билган Навоий, Хусайн Бойқаро ва Бадиуззамон мирзо ўртасидаги келишмовчиликларни бартараф этишга уриниб, шаҳзодага ота-она ва фарзанд ўртасидаги мажбурият, масъулиятни эслатади, ўз фикрини таъсирини ошириш учун эса Аҳмад Югнакийнинг куйидаги байтларини келтиради:

**Атоқин хато келса кўрма хато,
Савоб бил хато токи қилса хато.
Атоқинг хатосини билгил савоб,
Сени юз балодин қутқарғай худо.**

Фақат Фарҳод ёки Искандар эмас, балки хамсаҳонлар наздида ишқ кўйида девонага айланган Мажнун ҳам фарзандлик бурчини унутмади. Муҳаббати йўлида ҳамма нарсадан мосуво бўлган бу ошиқ гоҳ-гоҳ ота-онанинг аҳволини тушунишга, уларнинг айтганини қилишга уринарди. Дostonда бу мазмундаги эпизодлар жуда кўп. Мажнуннинг Лайлини илк бор кўриб, хушидан кетиши ва ота-онаси олдида хижолатда қолиши, тушида уларнинг вафот этганидан хабар топиб, қабри устига келиб охлар уриши... У хато ота-онанинг розилигини олиш учун, уларнинг орзу-ҳаваси учун Навфал қизига уйланишга ҳам рози бўлади... Лекин ҳамиша Лайлига бўлган ишқи ўти қолиб келиб, ундаги ақлни хошқоқдек куйдириб юборарди, зеро:

**Мажнунки футувват аҳли эрди,
Ихсону мурувват аҳли эрди...**

**Хуш ўлса димоғи ичра сокин,
Тарки адаб эрмас эди мумкин.**

**Одоби ҳидоят аҳли янглиғ,
Ойини валоят аҳли янглиғ.**

**Андоқки тилга худо ризосин,
Андин сўиб ато-ано ризосин.**

**Деди: "Сага харнеким ризодур,
Қилмоғлиғ ани манга сазодур.**

**Ҳукм этки не навъ этай шиирим,
Этмақда ани не ихтиёрим?"**

Одоб билан тахтни рад этган шаҳзода Фарҳоднинг аъмоли эса Навоий замонидаги қанча шаҳзодаларни лол қолдирмади, дейсиз.

Улими олдида оху нолаларда ўртаниб, онасига мактуб битган Искандар: "Бошимга беҳуда андиша ва орзулар тушиб, оламни бошдин-оёқ фатҳ этишни ўзимга ният қилиб олдим. Нимани уйлаган ва ҳаёл қилган бўлсам, ҳаммаси хом ва ҳаммаси ҳавасга ичилган май каби бефойда экан. Аслида, эсимни таниган, ақл миямга ҳарорат берган кундан бошлаб сенга ўғиллик қилсам, яъни сенга худди қулдек хизмат қилсам бўлар экан; аслида, сенинг остонанг тупроғига айлансам-у, унинг отини мен шоҳлик деб билсам бўлар экан", деб тавалло қилганида Навоийнинг кўнглидан нелар кечганини чуқурроқ ўйлаб кўрганмизмиз?..

Навоий ҳаётда ҳам, ўз асарларида ҳам кўзи поку, сўзи поку, ўзи поку фарзанди — комилликка етишишни ўзига касб қилиб олган инсонни кўришни истаган эди.

Каромат МУЛЛАХУҲАЕВА,
Низомий номидаги ТДПУ доценти

КУЧ — БИЛИМ ВА ТАФАККУРДА

2013/2014 ўқув йили учун Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат стипендиялари танлови ғолиблари

Бакалаврият таълим йўналишлари бўйича

Каттаханова Дилнозахон Собир кизи

(Хорижий тиллар таълим йўналишлари бўйича)

1991 йил 2 июлда Тошкент шаҳрида туғилган. Ўзбекистон миллий университети "Филология (инглиз тили)" таълим йўналиши 4-курс талабаси. Республика ва университет миқёсидаги фан олимпиадалари, кўрик-танловлар ва спорт мусобақаларида фаол иштирок этиб келмоқда. Тил ва адабиёт соҳасида қатор ижобий натижаларга эришган. 2009 йилда Зулфия номидаги Давлат мукофоти совриндори бўлган. Инглиз ва немис тилларини мукамал ўзлаштирган. Шу кунларда "Инглиз тилида лингвистик усуллар: ўзбек ва рус тилларига таржима масалалари (бадий матнлар мисолида)" мавзuida тадқиқот ишлари билан банд.

Шамсиев Анвар Акбарович

(Қишлоқ ва сув ҳўжалиги таълим йўналишлари бўйича)

1990 йил 21 февралда Самарқанд вилоятида туғилган. Самарқанд қишлоқ ҳўжалик институти "Агрономия" таълим йўналиши 4-курс талабаси. Ўқиши давомида юқори рейтинг натижаларига эришиши билан бир қаторда, республика ва институти миқёсида ўтказиладиган қатор кўрик-танловлар, мусобақалар ва илмий-амалий анжуманларда мунтазам қатнашиб келмоқда. 2012/2013 ўқув йилида Беруний номидаги Давлат стипендияси совриндори бўлган. Инглиз тилида эркин сўзлашади. Ҳозирги кунда "Ресурс тежовчи технологиялардан фойдаланиб, арзон ва сифатли деҳқончилик махсулотларини етиштириш" мавзuida изланишлар олиб бормоқда.

Азимов Шавкат Шухратович

(Техника ва информатика таълим йўналишлари бўйича)

1990 йил 18 майда Тошкент шаҳрида туғилган. Тошкент кимё-технология институти "Биотехнология" таълим йўналиши 4-курс талабаси. Республика ва институти миқёсидаги кўрик-танловлар, илмий анжуман ҳамда конференцияларда мунтазам қатнашиб келмоқда. Ўқишда фанларни аъло баҳоларга ўзлаштирилганлиги, танловларда муваффақиятли қатнашганлиги ва жамоат ишларида фаол иштирок этганлиги учун кўплаб диплом, фахрий ҳамда мактов ёрликлари билан тақдирланган. Инглиз тилида эркин сўзлашади. Ҳозирги кунда "Микросувўтлари асосида озуқа еми қўшимчалари" мавзuida тадқиқот ишларини олиб бормоқда.

Жўраева Умидахон Юнусалиевна

(Табиий фанлар таълим йўналишлари бўйича)

1992 йил 2 октябрда Самарқанд вилоятида туғилган. Самарқанд давлат университети "Математика"

Ахмедова Назолат Нигмаджон кизи

(Ижтимоий-гуманитар ва ижтимоий фанлар таълим йўналишлари бўйича)

Адашалиев Ахрорбек Нематович

(Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий таъминот таълим йўналишлари бўйича)

Саъдуллоев Ҳабибулло Ибодулло ўғли

(Бизнес ва бошқарув таълим йўналишлари бўйича)

1991 йил 29 июнда Бухоро вилоятида туғилган. Тошкент давлат иқтисодиёт университети "Маркетинг" таълим йўналиши 4-курс талабаси. Ўқиш давомида фанларни аъло баҳоларга ўзлаштирилганлиги билан бир қаторда, республика ва университет миқёсидаги фан олимпиадалари ҳамда танловларда фаол

таълим йўналиши 4-курс талабаси. Халқаро ва республика миқёсидаги фан олимпиадалари ҳамда танловларда мунтазам қатнашиб келмоқда. Шу жумладан, 51-халқаро математика олимпиадасида (2010 й., Остона ш.) кумуш медаль, 2011 йилда Зулфия номидаги Давлат мукофоти, 2012/2013 ўқув йилида Улугбек номидаги Давлат стипендияси совриндори бўлган. Инглиз тилини чуқур ўзлаштирган. Айна вақтда "Гармоник ва полигармоник функцияларнинг баъзи хоссалари" мавзuida тадқиқот ишлари билан шуғулланмоқда.

иштирок этиб келмоқда. 2012 йилда Ўзбекистон Республикаси талабаларининг фан олимпиадаси республика босқичида Менежмент ва маркетинг фанидан биринчи ўринни эгаллаган. Инглиз тилида эркин сўзлашади. Ҳозирги вақтда "Маркетинг ва харид психологияси" мавзuida изланишлар олиб бормоқда.

Жўраева Гулбаҳор Абдуғаффор кизи

(Педагогика таълим йўналишлари бўйича)

1990 йил 2 апрелда Сурхондарё вилоятида туғилган. Тошкент ирригация ва мелiorация институти "Қасб таълими (соҳа бўйича)" таълим йўналиши 4-курс талабаси. Ўқишда юқори рейтинг натижаларига эришганлиги, республика ва институти миқёсидаги илмий-амалий анжуманлар, умумхалқ байрамлари, тадбирлар ва спорт мусобақаларида фаол иштирок этганлиги учун кўплаб диплом, сертификат, фахрий ҳамда мактов ёрликлари билан тақдирланган. Инглиз тилида эркин сўзлашади. Ҳозир "Педагогик технологияларни жорий этишда соҳа хусусиятларининг аҳамияти" мавзuida изланишлар олиб бормоқда.

Абдурасулов Шохрух Абдинамович

(Маданият, санъат ва спорт таълим йўналишлари бўйича)

1991 йил 27 августда Тошкент вилоятида туғилган. Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти "Санъатшунослик" таълим йўналиши 4-курс талабаси. Санъатшунослик соҳаси бўйича республика ва институти миқёсидаги илмий-амалий анжуманлар, конференциялар, маънавий-маърифий тадбирлар ва кўрик-танловларда мунтазам иштирок этиб, юқори натижаларга эришган. Инглиз тилини чуқур ўзлаштирган. Айна вақтда "Замонавий ўзбек театрида инсценировка амалиёти: адабий ва сахнавий ечим муаммолари" мавзuida тадқиқот ишлари билан шуғулланмоқда.

Холбаев Санжар Илхомович

(Ҳуқуқ ва халқаро муносабатлар таълим йўналишлари бўйича)

1987 йил 1 декабрда Сирдарё вилоятида туғилган. Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети "Жаҳон иқтисодиёти ва халқаро иқтисодий муносабатлар" таълим йўналиши 5-курс талабаси. Аъло баҳоларга ўқиши билан бир қаторда, республика ҳамда университет миқёсидаги турли журналлар, илмий-амалий анжуманларда ўзининг иқтисодий-ижтимоий мавзулардаги илмий-оммабоп мақола ва тезислари билан мунтазам қатнашиб келмоқда. Инглиз тилида эркин сўзлашади. Ҳозир "Мамлакат иқтисодиётига хорижий капиталларни жалб қилиши тақомиллаштириш масалалари" мавзuida изланишлар олиб бормоқда.

Магистратура мутахассисликлари бўйича

Буматова Аидахон Мергановна

(Хорижий тиллар мутахассисликлари бўйича)

1991 йил 17 июнда Самарқанд вилоятида туғилган. Самарқанд давлат чет тиллари институти "Лингвистика (инглиз тили)" мутахассислиги 2-курс талабаси. Фанлардан аъло баҳоларга ўқиши билан бирга, республика ва институти миқёсида ўтказиладиган илмий-амалий анжуманларда, кўрик-танловлар ва жамоатчилик ишларида ҳам мунтазам равишда иштирок этиб келмоқда. 2011 йили Навоий номи Давлат стипендияси совриндори бўлган. Инглиз ва немис тилларини мукамал ўзлаштирган. Ҳозирги вақтда "Инглиз реалияларини таржима қилиш" мавзuida бағишланган илмий иш билан шуғулланмоқда.

Жумаев Дилмурод Олимович

(Қишлоқ ва сув ҳўжалиги мутахассисликлари бўйича)

1989 йил 1 декабрда Бухоро вилоятида туғилган. Тошкент ирригация ва мелiorация институти "Ер ресурсларидан фойдаланиш ва бошқариш" мутахассислиги 2-курс талабаси. Ўқиш давомида бир қанча ютуқларга эришганлиги билан бирга, республика ҳамда институти миқёсидаги турли кўрик-танловлар, спорт мусобақалари ва тадбирларда ҳам фаол иштирок этиб, фахрий ўринларни эгаллаб келмоқда. Инглиз тилини мукамал ўзлаштирган. Ҳозир "Бухоро вилояти ер ресурсларидан самарали фойдаланиши бошқаришининг таъшилий-иқтисодий механизмларини тақомиллаштириш" мавзuida илмий изланишлар олиб бормоқда.

Ўлмасов Зикрилло Обидович

(Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий таъминот мутахассисликлари бўйича)

1987 йил 1 февралда Фарғона вилоятида туғилган. Андижон давлат тиббиёт институти "Неврология" мутахассислиги 3-курс талабаси. Республика ва институти миқёсидаги илмий журналлар, илмий-амалий конференцияларда неврология соҳаси бўйича илмий-оммабоп мақола, тезис ҳамда маърузалари билан фаол иштирок этиши билан бир қаторда, кўрик-танловлар, жамоатчилик тадбирлари ва спорт мусобақаларида мунтазам қатнашиб келмоқда. Инглиз тилида эркин сўзлашади. Бугунги кунда "Иқтисодий инсульт билан оғриган беморларда депрессия тарқалиш даражаси" мавзuida бағишланган илмий тадқиқот ишларини олиб бормоқда.

Абдуғафурова Зилола Абдуллаевна

(Ижтимоий-гуманитар ва ижтимоий фанлар мутахассисликлари бўйича)

1988 йил 2 мартда Тошкент шаҳрида туғилган. Тошкент давлат шарқшунослик институти "Адабиётшунослик" мутахассислиги 2-курс талабаси. Фанларни аъло баҳоларга ўзлаштириши билан бир қаторда, институтида ўтказиладиган

жамоатчилик ишлари ва маънавий-маърифий тадбирларда фаол иштирок этади. Республика ҳамда институти миқёсидаги илмий анжуманларда мақола ва тезислари билан мунтазам қатнашиб келмоқда. Инглиз тилида эркин сўзлашади. Айна вақтда "Узоқ Шарқ мамлакатлари шеърлятида модернизм ва унинг миллий хусусиятлари" мавзuida илмий тадқиқот ишларини олиб бормоқда.

Ҳўжатов Нурбек Жумабоевич

(Табиий фанлар мутахассисликлари бўйича)

1990 йил 1 июнда Хоразм вилоятида туғилган. Урганч давлат университети "Математик таҳлил" мутахассислиги 2-курс талабаси. Ўқиш давомида бир қанча ютуқларга эришганлиги билан бирга, республика ва университет миқёсидаги турли илмий-амалий анжуманлар, умумхалқ байрамлари ҳамда тадбирларда билими, иқтидори билан фаол иштирок этиб, кўплаб диплом, фахрий ёрлик ва сертификатлар билан тақдирланган. Инглиз тилини мукамал ўзлаштирган. Ҳозирги вақтда "Биомеханик жараёнларни математик моделлаштириш" мавзuida илмий изланишлар билан шуғулланмоқда.

Қаҳҳоров Азизжон Ахрор ўғли

(Бизнес ва бошқарув мутахассисликлари бўйича)

1992 йил 15 апрелда Навоий вилоятида туғилган. Тошкент молия институти "Корпоратив молия ва қимматли қозғалар бозори" мутахассислиги 2-курс талабаси. Республика ва институти миқёсидаги турли журналлар, илмий-амалий анжуманларда ўзининг корпоратив молия соҳаси бўйича мақола ҳамда маърузалари билан мунтазам қатнашиб келади. Умумхалқ байрамлари, тадбирлар ва спорт мусобақаларида ҳам фаол иштирок этиб келмоқда. Инглиз тилини чуқур ўзлаштирган. Айна вақтда "Иқтисодий модернизациялаш шароитида корпоратив молия муносабатларини тақомиллаштириш йўналишлари" мавзuida илмий изланишлар олиб бормоқда.

Камалова Дилназов Иштиёровна

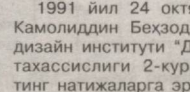
(Педагогика мутахассисликлари бўйича)

1990 йил 11 майда Самарқанд вилоятида туғилган. Навоий давлат педагогика институти "Физика ўқиш методикаси" мутахассислиги 2-курс талабаси. Ўқишда юқори натижаларга эришганлиги билан ажралиб туради. Республика ва институти миқёсидаги фан олимпиадалари, илмий анжуманлар ҳамда кўрик-танловларда мунтазам қатнашиб келмоқда. 2010 йилда Улугбек номидаги Давлат стипендияси совриндори бўлган. Инглиз тилида эркин сўзлашади. Ҳозирги кунда "Мустақил таълимни ривожлантириш имкониятлари" мавзuida илмий тадқиқот ишлари билан шуғулланмоқда.

Пайзиева Чарос Алишер кизи

(Маданият, санъат ва спорт мутахассисликлари бўйича)

1991 йил 24 октябрда Тошкент шаҳрида туғилган. Камолиддин Бехзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институти "Дастгоҳли ва китоб графикаси" мутахассислиги 2-курс талабаси. Ўқишда юқори рейтинг натижаларга эришиши билан бирга, халқаро ҳамда

Толибов Бехзод Иброҳим ўғли

(Техника ва информатика мутахассисликлари бўйича)

Ибрагимова Азиза Рўзибоевна

(Ҳуқуқ ва халқаро муносабатлар мутахассисликлари бўйича)

Терехина Александра Борисовна

(Журналистика мутахассисликлари бўйича)

1990 йил 19 октябрда Қорақалпоғистон Республикасида туғилган. Ўзбекистон миллий университети "Ахборот хизматлари технологиялари" мутахассислиги 2-курс талабаси. Республика ва университет миқёсидаги илмий журналлар ва конференцияларда долзарб мавзулардаги мақола ҳамда тезислари билан фаол иштирок этган. Журналистика соҳасига бағишланган кўрик-танловларда муваффақиятли қатнашиб, бир қатор диплом ва сертификатлар билан тақдирланган. Инглиз тилини юқори даражада ўзлаштирган. Ҳозир "Ахборот хизматининг маданият ва санъат масалаларини ёритишдаги фаолияти Ўзбекистоннинг имижини шакллантириш омилли сифатида" мавзuida бағишланган илмий тадқиқот ишлари билан банд.

2014-yil 8-fevral, № 12 (8661)

Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими вазирлиги ва Халқ таълими вазирлиги, таълим муассасалари, корхона ва ташкилотлар раҳбарлари диққатига! Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети 2013-2014 ўқув йилида университетнинг бакалаврият йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари битирувчиларининг бандлигини таъминлаш мақсадида ҳамкорликка таклиф этади.

Битирувчилар ҳақидаги тўлиқ маълумотларни олиш ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик ўрнатиш учун университетнинг маркетинг бўлимига ҳамда www.tdpu.uz сайтига мурожаат қилинг.

Битирувчиларни ишга таклиф этиш юзасидан буюртмалар жорий йилнинг 1 мартига қадар қабул қилинади.

2013-2014 ўқув йилида Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети битираётган ёш мутахассислар тўғрисида маълумот (худоудлар кесимида)
БАКАЛАВРИАТ ТАЪЛИМ ЙЎНАЛИШЛАРИ

№	Йўналиш (мутахассислик) шифри	Таълим йўналишлари (мутахассисликлар) номи	Битирувчилар сони	шу жумладан		Худоудлар бўйича битирувчилар сони															
				график	контракт	Қорақалпоғiston Республикаси	Андижон вилояти	Бухоро вилояти	Жиззах вилояти	Навоий вилояти	Нананга вилояти	Самарқанд вилояти	Сурхондарё вилояти	Сурхондарё вилояти	Тошкент вилояти	Фарога вилояти	Хоразм вилояти	Қашқадарё вилояти	Тошкент шаҳри		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
1	5140100	Математика ва информатика	159	71	88	7	6	12	3	5	7	14	1	13	3	8	62	13			
2	5140200	Физика ва астрономия	79	35	44	3		5			3	20	4	4	1	5	26	8			
3	5140300	Кимё ва экология	60	20	40			9		3	4	5	7		6	1	4	17	4		
4	5140400	Биология ва инсон ҳаётини фаоллаштириш муҳофазаси	69	32	37	2	2	2			1	3	6	3	1	8	2	6	17	16	
5	5140500	География ва иқтисодий билим асослари	77	33	44	1		1	5	1		2	13	1	21		4	9	19		
6	5140600	Тарих	139	43	96	1	3	4	3	4	8	14	42		18	4	3	22	13		
7	5140700	Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси	82	27	55	1	1	1	2	1		2	5		21	5	3	7	33		
8	5140800	Педагогика ва психология	144	46	98	1	1	1	4	3	3	5	17	2	16		4	13	74		
9	5140923	Касб таълими: машинасозлик	54	24	30	2		1	3	2		1	15	2	3				21	4	
10	5140923	Касб таълими: сервис	55	20	35			2	1	1	2	3	5	1	17	1	2		11	9	
11	5140923	Касб таълими: техник жиҳозлар	45	17	28			1	6	3	2	2	4		9		3		9	6	
12	5140903	Касб таълими: амалий санъат	45	20	25	3		4		1			4		4	2	7		1	19	
13	5140904	Касб таълими: агрономия	28	8	20			4				2	5		2					12	3
14	5141000	Муслиқ таълим	68	24	44			2			1	3	2	5	1	19	3	3	3	26	
15	5141100	Ўзбек тили ва адабиёти	149	54	95	1	2	20	2	8	4	10	18	1	15	3	11	49	5		
16	5141200	Ҷаҳонқўрақча ҳарбий таълим	104	42	62	2	1	9	4	4	3	2	11	2	32	1	4	6	23		
17	5111200	Рус тили ва адабиёти (узга тили гуруҳлар учун)	48	18	30			4		2	2	1	3		8		1	4	23		
18	5141300	Рус тили ва адабиёти	69	28	41			1		3		1			15		1	8	40		
19	5141302	Қозоқ тили ва адабиёти	24	5	19										1	22					
20	5141303	Қорейс тили ва адабиёти	19	5	14										1	11				7	
21	5141401	Инглиз тили	120	42	78	3	1	9	2	1	7	7	9	3	12	2	10	22	32		
22	5141402	Немис тили	24	10	14						5		4	2			1	2	8	2	
23	5141500	Миллий истиқлол ғояси, маънавий асослари ва ҳуқуқ таълими	134	49	85	1	1	6	7	4	6	15	19	2	21	5	4	19	24		
24	5141600	Бошланғич таълим ва спорт-тарбиявий иш	134	44	90	3	2	10	1	5	1	4	9		27	2	10	31	29		
25	5141700	Мактабгача таълим ва болалар спорти	47	20	27					1	1		2		4		1	4	34		
26	5141800	Дефектология	110	39	71	2					1		1		15				90		
27	5141900	Жисмоний тарбия ва жисмоний маданият	52	20	32	1	1	3	2				2	11	9	2	3	11	7		
28	5142000	Меҳнат таълими	26	10	16	1		1	1	1		2			4				7	9	
Жами ТДПУ бўйича:			2164	806	1358	35	23	109	48	57	58	101	245	23	356	38	99	400	572		

МАГИСТРАТУРА МУТАХАССИСЛИКЛАРИ

№	Йўналиш (мутахассислик) шифри	Таълим йўналишлари (мутахассисликлар) номи	Битирувчилар сони	шу жумладан		Худоудлар бўйича битирувчилар сони														
				график	контракт	Қорақалпоғiston Республикаси	Андижон вилояти	Бухоро вилояти	Жиззах вилояти	Навоий вилояти	Нананга вилояти	Самарқанд вилояти	Сурхондарё вилояти	Сурхондарё вилояти	Тошкент вилояти	Фарога вилояти	Хоразм вилояти	Қашқадарё вилояти	Тошкент шаҳри	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
1	5A 110101	Математика ўқитиш методикаси	7	2	5			1				1	1						1	3
2	5A 110701	Таълимда ахборот технологиялари	7	2	5			1					1		3				1	1
3	5A 110201	Физика ўқитиш методикаси	6	2	4								2		1		1	1	1	1
4	5A 110301	Кимё ўқитиш методикаси	4	2	2			3							1					
5	5A 110401	Биология ўқитиш методикаси	7	2	5	1						1			2				3	
6	5A 110501	География ўқитиш методикаси	6	2	4										4		2			
7	5A 112101	Меҳнат таълими	8	2	6				1	1							2	1		3
8	5A 110801	Тасвирий санъат	6	2	4				1						1				1	3
9	5A 110601	Тарих ўқитиш методикаси	10	2	8						1	1	1				2		2	3
10	5A 110601	Маънавий асослари	10	2	8										1		1		1	8
11	5A 114101	Инглиз тили	21	5	16	2			2						1	2	4			10
12	5A 111301	Рус тили ва адабиёти	8	2	6										2	1				5
13	5A 111301	Қорейс тили	4	1	3										2					2
14	5A 110901	Педагогика	6	2	4								1		2					3
15	5A 110902	Психология	6	1	5								1		2					6
16	5A 111801	Мактабгача таълим	9	2	7			1	1						1					6
17	5A 111901	Логопедия	6	2	4										1	1				4
18	5A 111901	Олиғфренпедагогика	6	2	4							1			1					4
19	5A 111901	Сурлопедогогика	7	2	5								2							5
20	5A 111701	Бошланғич таълим	10	2	8			1			1		2		2					4
21	5A 111201	Ўзбек тили ва адабиёти	22	3	19			2	3	1	1		1		1	4		2	3	4
22	5A 111501	Ҷаҳонқўрақча ҳарбий таълим	4	2	2								1						1	2
23	5A 112001	Жисмоний маданият	5	1	4										1				1	3
24	5A 111001	Касб таълими (Ҳизматлар соҳаси)	2	0	2						1				1					
25	5A 111001	Касб таълими (Информатика ва ахборот технологиялари)	2	1	1										1					1
26	5A 111001	Касб таълими (Муҳандислик графикаси)	3	1	2								1							1
Жами ТДПУ бўйича:			192	49	143	3	3	9	6	4	2	5	11	3	32	11	7	11	85	

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳри, Яққасарой тумани, Юсуф Хос Ҳожиб кўчаси, 103-уй. Тел/факс: (8371) 255-50-77
e-mail: tdpu_marketing@mail.ru, marketing_tdpu@inbox.uz

2014-yil 8-fevral, № 12 (8661)

Ўқувчилар коллеждан музейга қадар бўлган масофани пийда босиб келишди. Феруза Давидхўжаева музейда уюштирилган дарс уларга маъқул келишини жуда яхши билди. У бугун ўзбек гуруҳларига рус тили дарслигидаги «Органы человека» мавзусини ўтмоқчи. Аудиториядан кўра музейда дарс ўтишининг афзаллиги у аввал ҳам бу ерга жуда кўп гуруҳларни олиб келиб, амин бўлган. Чунки музейдаги ҳар бир экспонат ўқувчилар учун гўёки мўъжиза. Биринчи бошқич бўлгани учун улар шунақанги кўп савол беришадик, Феруза жавоб беришга улгуролмайди. Майли, беварқ бўлганда қизиқиб сўрагани ҳам дуруст. Турли умумтаълим мактабларининг 9-синфини битириб, П.Ф. Боровский номли тиббиёт коллежига қабул қилинган ўқувчиларни музейга бошлаб келишдан мақсад ҳам шу — уларнинг билим доираси ва тасаввурини кенгайтиришдир.

Дарҳақиқат, Соғлиқни сақлаш вазирлигига қарашли Қаюм Зоиров номидаги музейга нафақат тиббиёт йўналишида таълим олаётган коллеж ўқувчилари ва олий ўқув юртлири талабалари, балки бошқа соҳа вакиллари ҳам қизиқиб келади. Музейни кириб кўриш бепул. Маъмурият музей фаолиятига қизиққан ташкилот ва муассасалар билан шартнома тузиб, уларнинг ходимларини бу ерга олдиндан тузилган жадвал асосида таклиф қиладилар.

Ҳар бир меҳнат жамоасида бўлгани каби ушбу музейда ҳам иш жараёни умумий тартиб-қоидаларга мувофиқ ташкил этилмоқда. Музейлар фаолиятига оид давлат миқёсидаги қонун ва қонуности хужжатлари билан чуқур танишиб чиққан ходимлар бу ерда хизмат сифатини оширишга ўзларини масъул деб билдилар. 2008 йил қабул

қилинган Ўзбекистон Республикасининг «Музейлар тўғрисида»ги қонуни, Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 12 апрелдаги «Миллий музей фонди таркибига киритилган музей ашёлари ва музей коллекцияларини кириб кўриш тартиби ва шартлари тўғрисида»ги қарори бу борада муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда.

Одилжон Зокиров, музей фонд бўлими бошлиғи:

— Музейда 12 мингдан ортиқ ашёвий буюм бор. 3 мингга яқин экспонат сақланмоқда. Биз уларни мавзусига қараб бир нечта

бўлимга ажратганмиз. Гигиена, ўсмирлик даври, овқатланиш рациони, халқ таъбиоти, Маъмур академияси, XIX аср охири ва XX аср бошларида Ўзбекистон соғлиқни сақлаш тизими бўлимларидан ўрин олган экспонат ва стендлар музейга кириб келган кишининг диққат-эътиборини ўзига тортади. Энг ноёб экспонатлардан бири Германияда ишлаб чикарилган шisha одам макети бўлиб, инсон организмининг яхлит тuzилишини ўзида акс эттирган. Музей ходими ёки биология фани ўқитувчиси

Минг марта эшитгандан бир бора кўрган афзал. Музейни кўрмасдан аввал инсон организми, соғлом турмуш тарзи ва унинг омиллари, соғлиққа салбий таъсир кўрсатувчи одатлар ҳақида умумий тасаввур бўлган ўқувчи бу ерни айланиб, томоша қилгач, фикр доираси яна ҳам кенгайди. Биргина 2013 йилда ушбу музейга 4048 нафар мактаб ўқувчиси, 8017 нафар коллеж ва академик лицейда ўқиётган ёшлар, 11309 нафар тиббиёт олий таълим муассасалари талабалари келиб, ўз

шиоримиз. Шундай экан, киши ким ва қайси соҳада ишлашидан қатъи назар, ўз тиббий саводхонлигини ошириб бориши керак. Ана шу мақсадда музейимизга келадиган кишилардан хурсанд бўлаемиз. Уларни бўлимимиз ходимлари илиқ қарши олишиб, стенд ва экспонатлар билан таништирадилар. Яқин орада келиб-кетувчиларга хизмат кўрсатиш сифатини яхшилаш учун мультимедиа воситаларидан фойдаланиш мўлжалланмоқда. Одамнинг умрига зомин бўладиган, соғлиқга зиён етказадиган зарарли оdatлар ҳақидаги фильмларни бизга пойтахтимиздаги турли марказлар тақдим этишган. Гиёҳвандлик, ичкиликбозлик, кашандалик, ахлоқсизликнинг салбий оқибатлари акс эттирилган 10—15 дақиқалик фильмлар ёшларни оғоҳликка чорлаб, соғлом турмуш тарзига риоя қилган ҳолда яшашга ундайди.

«Соғлом бола йили»да Тошкент шаҳридаги барча умумтаълим мактаблари, коллеж ва лицей, олий таълим муассасаларида ўқиётган ўғил-қизларимизни Ўзбекистон соғлиқни сақлаш музейига саёҳат қилдириш фойдасидан холи бўлмайди. Зеро, ҳар бир йигит-қизнинг тиббий маданиятини шакллантириш, дунёқарашини кенгайтиришда бундай масканларнинг хизмати катта.

Хулқар ТҮЙМАНОВА,
«Ma'rifat» мухбири

МУЗЕЙ ЭКСПОНАТЛАРИ

соғлом турмуш тарзини тарғиб этади

ўқувчи-талабаларга одамнинг анатомик-физиологик тuzилиши, ундаги аъзоларнинг бир-бирига узвий боғлиқ функцияси ҳақида батафсил гапириб бериши мумкин. Фонд бўлими ходимлари ҳар бир экспонатни асраб-авайлаш, бутлаш, таъмирлаш ёки уни мазмунан бойитишга эътибор қаратишади. Айрим буюм ва экспонатлар синиши, ёрилиши, эскириши, ёзувлари хиралашиши, ранги ўчиб кетиши мумкин. Бундай пайтда фоторассом ва усталар томонидан созланиб, фойдаланиш ҳолатига келтирилади.

тасаввурларини бойитиб кетдилар. Бундан ташқари, музейда юритилаётган «Таклиф-мулоҳазалар дафтари»да турли ташкилот ва корхоналарда ишловчилар, ихтиёрий келиб-кетувчиларнинг таассуротларини ўқийсиз.

— Соғлиқни сақлаш тизими ҳақидаги тушунчани музейда мустаҳкамлашга фақат ана шу соҳада таълим олаётган ёшлар эмас, балки бошқалар ҳам эътибор қаратишлари тарафдоримиз, — дейди экскурсия бўлими бошлиғи Маъмура Рўзиева. — Чунки саломатлик — ҳар биримизнинг

ТЎГАРАКЛАР САМАРАСИ

болаларнинг ижод намуналарида намоён бўлмоқда

Самарқанд вилояти «Баркамол авлод» болалар марказида ёш авлоднинг ижодий қобилиятини аниқлаш, ривожлантириш ҳамда бошланғич касб-хунар сирларини ўргатиш мақсадида техник ижодкорлик, баъий ижодиёт, ўлкашунослик ва экология йўналишларида 36та тўгарак фаолият кўрсатаётир. «Зардўзлик», «Миллий каштачилик», «Кулолчилик», «Сирли мунчоқ», «Тўқиш», «Ёш

доирачилар», «Миллий рақс», «Замонавий рақс», «Вокал», «Апликация», «Ёш мусаввир» ва бошқа тўгаракларга 6 ёшдан 16 ёшгача бўлган 1065 нафар бола жалб қилинган.

— Муассасамизда ўқувчиларга замон талаблари даражасида чуқур билим бериш мақсадида кадрлар салоҳияти ошириб борилди. Етук малакали мутахассислар танлов асосида ишга олинмоқда, — дейди марказ директо-

рининг ўқувчилари бўйича ўринбосари Гулнора Набиева. — Марказда 43 нафар ўз ишининг устаси ва тажрибали устозлар фаолият кўрсатмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Чет тилларни ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида марказда тадбирлар режаси ишлаб чиқилди. Шу муносабат билан 2013 йилнинг 25—30 март кунлари «Инглиз тили ҳафталиги» ўтказилди. «Инглиз тили алифбоси», «Дустлар билан танишинг» каби мавзуларда уюштирилган қизиқарли машғулотлар нафақат тўгарак аъзолари, балки марказ ходимларида ҳам тил ўрганишга қизиқишни кучайтирди.

Марказ тарбияланувчилари республика кўрик-танловларида муваффақиятли иштирок этади. Ўқувчилардан Олег Старков «Обод юртининг осмо-

нида парвоз этар орзуларим» мавзусидаги варрақлар сайли мусобақасининг республика босқичида «Лайлак» йўналишида фахрли 1-ўринни, «Хонада учувчи самолёт моделлари» республика биринчилигида Мардон Рафиев «F-1-D» йўналишида 2-ўринни, Мурод Раҳматов «F-1-DM» йўналишида 3-ўринни эгаллади. «Шарқ тароналари» фестивали доирасида Нодир девонбеги мадрасасида ўтказилган тадбирда «Зарафшон» ёш доирачилар ҳамда мустақиллигимизнинг 22 йиллик байрами муносабати билан ташкил этилган концерт дастурини миллий рақс тўғараги аъзолари фаол қатнашди.

Ҳақим ЖҮРЎЕВ,
«Ma'rifat» мухбири

Яқинда ишонимиз биқинидаги икки қаватли супермаркет ишга тушди. Ундан ул-бул харид қилиб келган ҳамкасбларимдан бири, «Эҳ-ҳей, одамнинг жонидан бошқа ҳамма нарса бор экан!» деб қолди. Қизиққанымдан ўзим ҳам бир айлашиб кўрай, дедим. Борсам, чиндан ҳам бир дунё нарсалар уюлиб ётибди. Кундалик ҳаётимизда нимаки керак бўлса — ҳаммаси бор. Тартиб билан терилган маҳсулотлар «табассуми» нафси қитиқлайди: олмаиман десангиз ҳам беихтиёр кўлингизни узатиб юборасиз.

Қизиқ. Бу «сехру жоду»ми ёки шунчаки кайфиятим кўтарилди, билолмадим. Аммо аниқ сабабини аниқлашга аҳд қилдим. Интернет орқали замонавий атама — маркетинг муваффақиятини таъминлаётган омилар ҳақида маълумотлар тўпалаб ташишти чiqдим. Биласизми, супермаркетларнинг донги, тахрипти ёки одамларнинг унга талпиниши бежиз эмас экан. Чунки унда бозор иқтисодиёти шароитида тўла жавоб берадиган савдо технологияси — маркетинг бутун буй-баста билан намойён бўлади. Унинг энг асосий устуллари: мерчендайзинг, бренд, дистрибуция, рақобат ва ҳоказоларни ўрганмай туриб, бу соҳада ютуққа эришиб бўлмайди.

МЕРЧЕНДАЙЗИНГ — САВДО САНЪАТИ

ёхуд замонавий бозорнинг янгича методи

Улар орасида мерчендайзинг мен излаган маълумотларни ўзида жамулжам этгани учун ҳам кўпроқ эътиборимни тортиди. Бу шу қадар кенг қамровли ва шу билан бирга, оддий савдо технологияси экан.

Юртимизда кундан-кунга ишлаб чиқариш саноати ривожланиб бормоқда. Бир турдаги маҳсулотларни турлича сифат ва андозада, нарх-навода, миқдорда ўзига хос қадокларда ишлаб чиқараётган фирмалар ҳам талайгина. Айнан шу ҳолат мамлакатимиз аҳолиси учун танлов кўламини кенгайтиради.

«КИМГАДИР ЁҚАР ЛОЛА...»

Мазкур инглизча сўз — «merchandising» она тилимизга «сотиш санъати» дея таржима қилинади.

Мерчендайзинг — маркетинг тадбирлари мажмуи бўлиб, савдо-сотиқ ишлари амалга ошириладиган жойларда маҳсулотларнинг самарали тарзда сотилишига ёрдам беради. Мерчендайзинг, шунингдек, супермаркет ёки гипермаркетларда, дорихоналарда эҳтиёж юқори бўлган маҳсулотларнинг фақат энг харид-боп турларига эмас, балки барча асортиментлари жамланганини аниқлаб, харидор улар орасидан ўзига маъқул келгани ва ҳамёни кўтарганини танлаб, сотиб олишига имкон яратилади.

Энг муҳими, бу ҳолат супермаркетга кирган ҳар қандай инсон ўзи излаган маҳсулотни тополмай, қуруқ қўл билан чиқиб кетишига йўл қўймайди. Қолаверса, ушбу технология харидор ва сотувчи ўртасидаги алоқани мустақамлаш ва ривожлантиришга ҳам замин яратилади.

Мерчендайзингга хос асосий гоаялар инъикосини аксарият ҳолларда супермаркетлар мисолида кўраемиз. У шундай мақсадларни кўзлайди: харидорни айнан ўзи истаган маҳсулотни танлашга ундаш; ишлаб чиқарувчи ҳамда савдо маркази билан харидор ўртасида «боғланишни» таъминлаш; савдо кўламини кенгайтириш; маҳсулотлар сотувини бир маромда ҳаракатлантириш.

Мерчендайзинг вазифаси эса қуйидагича: қайси қатор-

салан, катта майдонни эгаллаган савдо залида махсус музлатиш ва иситиш тизими, стеллажлар, витриналар бўлиши лозим. Залда керакли барча жиҳозлар тартиб билан жойлаштирилиши керак. Шунингдек, радиомосламалар ишлаши, қаторлар ранглари ва ёритилиши бир-бирига уйғун бўлиши талаб этилади.

Дўкондаги хар бир маҳсулот одамларга кўриниб туришини таъминлаш учун улар тартиб билан ёйиб чиқилади. Содда қилиб айтганда: «Биринчи бозор айла». Яна бир жиҳати шундаки, бу жойда сотувчилар харидорнинг қадами-ни назорат қилиб ёки маҳсулот ҳақида маълумот бериш учун уларнинг ортидан югуриб юрмайди. Одамлар расталарни эмин-эркин айлашиб, керак-

ахборот беришчи; машхур, осон англанадиган ва ҳуқуқий химоя вазифасини бажарадиган рамзий комплексни тартиб қилиш, турли рекламалар ва акцияларни ташкил этиш учун ҳам қўлай. Айни пайтда шу каби ишлар билан алоҳида мерчендайзинг агентликлари шуғулланмоқда.

«УЧТА ОЛМА СОТИБ ОЛСАНГИЗ...»

Мерчендайзинг гоаяси бир неча йиллар илгари чакана савдо билан шуғулланувчи қатор ташкилотларнинг «ягона супермаркетлар тармоғи»ни яратишга оид фикри асосида яратилган. Бунда тенг ва соғлом рақобат шароити ҳо-лузага келади. Улар ўзи ҳамлаган ва истаган маҳсулотини

аср бошига қадар визуал мерчендайзинг фақатгина амалий жиҳатдан мавжуд бўлган. 2005 йилдан бошлаб унинг илмий асослари ҳам яратилди, маълум савдо шохобчаларида си-наб кўрилди.

Айни пайтда визуал мерчендайзинг моҳиятини тушу-тиришда тўрт асосий соҳага ургу бериш керак: дизайн, психология, психофизика ва иқтисодий назарияси. Уларнинг барчасини бирлаштириб, оддий «ҳисоб-китоб» тилида айтсак, мерчендайзинг — бу 5999 ва 9995 сўм деб белги-ланган бир турдаги икки хил маҳсулотни ёнма-ён жойлаш-тириш орқали истеъмолчи он-гига таъсир этиш санъатидир. Харидор рақамлардаги тафо-вутни кўриб, маҳсулотни қўлга олиб кўради. Синчик-лаб текшириб кўради — бир-бирдан деярли фарқи йўқ. Аммо нархи фарқ қилапти, холос. Истеъмолчи эса аксарият ҳолларда «сифатли» мол арзон бўлмайди, деб ҳисоб-лайди ва 9995 сўмлигини со-тиб олади. Шу тарихда мерчен-дайзерлар ўз мақсадига эри-шади.

Баъзан супермаркет ёки ги-пермаркетларнинг ҳайбатини, у ердаги маҳсулотларнинг ҳад-дан ташқари кўпчилигини кўриб, «Эҳ-ҳей, бу нарсаларни ўзиям ўн йил сотса керак» деб ўйлаб қоламиз. Аммо савдо тоқ-чаларидаги маҳсулотларнинг кўпи деярли кунора янгилаб турилади. Бундай натижага эришишда эса мерчендайзинг методи иш беради.

Одатий деҳқон бозорлари-га тушганимизда, маҳсулотлар гоҳ тартиб билан, гоҳ тартиб-сиз жойлаштирилганга гувоҳ бўламиз. Баъзан кеча олма со-тилган жойда бугун сут маҳ-сулотлари сотилаётган бўла-ди. Шунингдек, бозорда соту-чи кеча олмасининг 1 килоси-ни минг сўм деб кун буйи со-толмаса, эртага ва ундан кей-ин ҳам яна шу нархда айтиб тураверади. Бозордаги олиб-сотарни олманинг сифати соат сайин ўзгараётгани эмас, сар-флаган маблағини фойда би-лан «ёпиш» ўйлангарида.

Мерчендайзинг методига амал қилувчи дўконларда эса ишлаб чиқарувчи фирмалар ўз маҳсулотининг харидорбоп бўлиши учун тинмай савдо ак-цияларини уюштириб туради. Масалан, яроқлилик муддати туғаш арафасидаги маҳсулот-ларни бир неча фоизли чеги-рма билан сотади, ҳатто «Учта олма сотиб олсангиз, тўртин-чиси бепул!» сингари акция-лар ҳам ўтказилади. Одамлар-га эса «текин» деган сўз доим бошқача эшитилади. Бу «са-хийлиги» эвазига супермар-кетлар ҳеч қачон зарар кўрмайди, аксинча, маҳсулот-ни кўпроқ сотади.

Қисқаси, супермаркетга киришингиз билан ёқимли ифтор димогингизга урилади. Унга уйғун янграётган майн-муслиқа оғушига чўмасиз. Дўкондаги ранглар живалла-нишидан кўз қамашса, ишта-қачоар озиқ-овқат маҳсулотла-рининг гўё «Мени еб кўринг» деб туриши сизни сахий қилиб қўяди. Шунчаки дўкон айла-ниб, вақт ўтказиш учун раста-лар томон юрасиз ва қўнчага чиққанингизда, қўлингизда ка-мида бир пакети кириб жил-майиб қўясиз. Мана худди шу мерчендайзинг методига бер-ган баҳонингиз бўлади.

да ёки бўлмада қайси турдаги маҳсулотлар жойлаштирилган ҳақида маълумот бериш; маҳсулот номи, нархи ва хусусиятлари ҳақида ахборот тақдим этиш; эътиборни жалб этиш; ушбу вақт ичида харид қилиш истагини уйғота олиш; истеъмолчининг кўпроқ маҳсулот сотиб олишига таъсир ўтказиш; сотув жараёнини назорат қилиш.

Айнан шу ҳолат бугунги бозор иқтисодиёти шароитида энг муҳим омил ҳисобланади. Чунки танлов имкониятининг жуда кенглиги, супермаркет обрўси, ҳашамдорлиги, унда яратилган қўлайликлар, айниқ-са, тўлов тизими ўнғайлиги харидорларга хуш ёқади. Про-фессинал мерчендай-зерлар истеъмолчи нуктаи назарини дои-мо ўрганиши ва унга мос равишда фао-лият юриштири керак. Халқо-на қилиб айт-сак, бу соҳа эгалари ҳами-ша замонага қараб иш ту-тади. Қўшиққа кўчган сўзлар билан эса янада аниқроқ ту-шунилади: «Кимгадир ёқар лола, ким атиргул шайдоси». Мерчендайзинг методи айнан шуни назарда тутлади.

«БОРИНГИ БОЗОР АЙЛА...»

Тасаввур қилинг, қишнинг чилласида гилос сотиб оли-шингиз керак. Манаман деган бозорларни айланган, тўқсон тўққиз фоиз ҳолатда топол-майсиз. Супермаркетга бора-сиз, қарабсизки, гилоснинг бир эмас, бир неча хилини то-пиб қувонасиз. Қувонганингиз-дан, мехрингиз товланиб ке-тади. Гилосга қўшимча тарз-да рўзгор кам-кўстарини бут-лаш учун яна бир қучоқ маҳ-сулотлар сотиб олиб, чўнтак-ни бўшатиб чиққанингизни билмай қоласиз. Мана, сизга мерчендайзингнинг «карома-ти»: гилос излаб келиб, бо-шқа нарсалар ҳам харид қила-рясиз. Асосийси, ушбу савдо технологияси истеъмолчи қўнғлига йўл топишни биледи.

Мерчендайзинг ўзига хос шарт-шароит талаб этади. Ма-

ФАКТ: ста-тистика маъ-лотларига кўра, харидорлар бун-дай дўконларга киришдан ав-вал чамалаганидан 13 фоиз кўпроқ пул сарфлаб чиқар экан. Чунки худди сеҳрлан-гандек, баъзи маҳсулотлар-ни олмаиман, десангиз ҳам сотиб оласиз.

ли маҳсулотлар-ни пўлат симли махсус саватча ёки аравачага юклаб юриши мумкин. Харид сўнгида кассага бориб, олмоқчи бўлганларини бир-ма-бир ҳисоблатади, тўлайди ва уй-га равона бўла-ди.

Европа мамлакатларида аҳолининг айнан мерчендай-зинг тизимидаги дўконларга кўпроқ бориши сабабларидан яна бири — у ерда тозалikka қатъий эътибор берилди. Расталарда озодлик сақлан-гани, шунингдек, хар бир озиқ-овқат маҳсулотидан кундалик анализлар олиниб, лаборатор-рияларда жиддий текширили-ши боис бироз қиммат бўлса-ди, одамлар гўёшт, сут маҳсу-лотлари, мива-чева, савзавот ҳамда полиз экинларини ай-нан шундай дўконлардан со-тиб олишди. Бугунги ахборот асрида одам ўз эҳтиёжини қондириш, биринчи навбатда қорин ғами, кейин кийим-ке-чак ташвишини ҳал қилиш учун бир неча манбаларга мурожа-ат этади. У меҳнат қилиб пе-шона тери билан топаётган пу-лига сифатсиз ва ярқосиз маҳ-сулотни сотиб олишни иста-майди.

Бундай дўконлар маҳсулот-лар бренди (brand — маҳсулот беллиси, савдо маркази, там-гаси) — маркетинг атамаси бўлиб, маҳсулот ёки хизмат тури орқали компания ҳақили

кўрсатмаларсиз сотиб олади. Бунда сотиб олинаётган на-рсанинг нархи ва кўриниши энг биринчи бўлиб эътиборни тор-тади.

Шаклига кўра, мерчендай-зинг методи иккига бўлинади. **Қатъий мерчендайзинг** — ҳамма вақт бирдек: аниқ маҳ-сулотни белгиланган пешта-тага муайян савдо-сотиқ шарт-шароитини яратган ҳолда тақ-симлаб чиқиб дегани. Масал-ан, чақалоқлар озуқаси доим 12-қатордаги стеллажнинг би-ринчи пештахтасига тахлана-ди.

Бунда одамлар учун энг ке-ракли маҳсулотлар энг яқин стеллажларга жойлаштирила-ди. Чунки аксарият одамлар ўзлари олмоқчи бўлган рўзгор буюмини қидириб юришни ёки савдо залининг олис бурчаги-га бориб олиб келишни иста-ташмайди. Вақтни қизганиша-ди. Ана шундай ишчан киши-лар учун қатъий мерчендай-зинг тизимидаги дўконлар бора-бора худди ўз уйидек бўлиб қолади: унга дўконнинг қаерида нималар сотилиши беш бармоғидек ёд бўлиб ке-тади. Уйдан-фарқи шундаки, у тоқчадан нима олса, албат-та, пулини тўлайди.

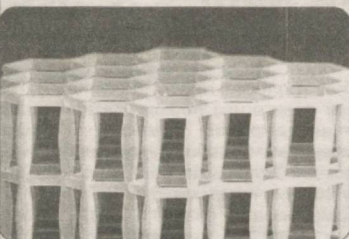
Визуал мерчендайзинг — барча маҳсулотлар истеъмол-чиларнинг визуал идрокки, яъни кўринарли ва эътибор-ни тортадиган тарзда жойлаш-тирилиши демакдир. Бундай супермаркетларнинг кириши-даёқ одамлар антиқа буюмлар, машхур брендлар остида иш-лаб чиқарилган озиқ-овқат маҳсулотларини кўришди: XXI

2014-yil 8-fevral, № 12 (8661)

ТЕМИРДЕК МУСТАХКАМ ПЛАСТИК

Карлсруэ технология институти (Германия) олимлари темирдек мустахкам, лекин сувдан энгил бўлган говаксимон пластик материал яратилганини эълон қилишди. Янги пластик ҳақидаги батафсил маълумотлар «Proceedings of the National Academy of Sciences» журналида чоп этилди.

Янги мустахкам пластик лазерли литография технологияси асосида ишловчи махсус 3D-принтер ёрдамида тайёрланди. Бунда полимерлаштириш жараёнида лазер нуридан

қатлами қопланди ва натижада унинг мустахкамлиги янада ортди.

Янги материалнинг алоҳида ўзига хос жиҳати шундаки, ундаги говакчалар тузилиши аниқ ва бир хил. Айнан шуниси билан энгил ва мустахкамлиги таъминланди.

Кўпиксимон материаллар говакчалари бир хил ҳажмда бўлмагани боис, улар сиқилганда эгилиш жараёни вужудга келади. Янги маҳсулот бир хил шаклдаги говакчалари туйфайли сиқилганда бу ҳол рўй бермайди.

МОВИЙ РАНГ ЧАРЧОҚНИ ЕНГИШГА ЁРДАМ БЕРАДИ

Ақлий меҳнат билан шуғулланувчи инсонлар тез-тез чарчоқ ва ҳолсизликдан шикоят қилиб туришади. Гарчи катта куч талаб этмаса ҳам, бундай меҳнат билан мунтазам равишда машғул бўлиш руҳиятга ҳам салбий таъсир кўрсатиши мумкин. Психологлар томонидан ўтказилган изланишларда бино ички интерьерда ранглар мутаносиблигини таъминлаш орқали ушбу муаммога барҳам бериш имкони мавжудлиги маълум бўлди.

Америкалик бир гуруҳ олимлар мовий ранг чарчоққа қарши самарали курашувчи хусусиятга эга эканлигини исботлашди. medvesti.com интернет сайтининг хабар беришича, турлича узунликдаги ёруғлик тўлқинларининг инсон асаб тизими фаолияти ҳамда ақлий салоҳиятига таъсири ўрганилгандан сўнг мазкур ҳулосага келинди.

Ўтказилган тадқиқотларда 16 нафар кўнгилли иштирок этди. Улар бир неча ой давомида маълум бир рангдаги ёруғлик нурлари остида меҳнат қилишди. Сўнгги ҳулосаларга кўра, мовий ранг энг кўп ижобий таъсир кўрсатиб, тетикликнинг тикланишига сабаб бўлади.

Олимларнинг қайд этишларича, ушбу ранг таъсири остида инсон фикрлаш қобилияти яхшилانган. Ушбу изланиш натижаларини айниқса тўнги сменада ишлайдиган корхоналарда самарали қўллаш мумкин. Шунингдек, ётоқхона деворларининг кўк рангда бўлиши теарок уйқуга кетишга ёрдам беради.

СТРЕСС — ОГРИҚЛАР САБАБЧИСИ

Швециялик олимлар стресс ва жисмоний огриқлар ўртасида боғлиқлик мавжудлигини аниқлашди. Доимий стресс ҳолати мушаклар, бўгин ва бош огригини келтириб чиқариши илмий жиҳатдан ўз исботини топди. Тадқиқотчилар изланишлар жараёнида айримларида стресс аломати мавжуд бўлган 1,5 минг нафар аёлнинг жисмоний ҳолатини таҳлил қилиб чиқишди.

Бугунги кун кишиси кўплаб зўриқишлар гирдобиди қолгани айни ҳақиқат. Уларнинг аксарияти стрессни вужудга келтириб чиқаради. Айни пайтда дунё аҳолисининг қарийб 40 фоизи оилада ёки меҳнат фаолиятида стресс ҳолатига дуч келиши аниқланган. Кўпчилик эса бош ва мушаклар огриғи, бўгинлар билан боғлиқ муаммолар ҳамда ошқозон заифлиги (таомларни ҳазм қила олмаслик)дан шикоят қилар экан, уларнинг стресс билан ҳам алоқадор эканини англаб етмайдилар. Изланишларда кўнгиллилар қанчалик кўп қўйин вазиятларга тушса, турли аъзоларда огриқларнинг шунчалик зўрайиши кузатилган. Айниқса, 40—60 ёшли аёлларда бу ҳолат кўпроқ қайд этилган.

Аъзоларда огриқларни келтириб чиқарувчи бошқа омиллар сифатида эса алкоголь ва тамаки маҳсулотлари, меъридан ортиқ ишлаш санаб ўтилган. Мутахассислар стресс ҳолатидан қочиш учун кун тартибига қатъий риоя этиши, иммунитетни мустахкамлаш чораларини кўриш, тўғри овқatlanиш ва доимо ижобий ҳаёлда юришни тавсия қилишган.

НИМА УЧУН ОҚ АЙИҚ СОВҚОТМАЙДИ?

Қиш келиши билан совуқдан сақланишнинг турли йўллари излашга тушамиз. Кўчага чиқарканмиз, қават-қават кийинсак ҳам, баъзида совуқдан этимиз жунжиқади. Бу эса олимларни ўйлантирмай қолмайди, албатта.

Кўп йиллардан буён энгил, ихчам ва бизни иссиқ-совуқдан муносиб ҳимоя қила оладиган кийимларни яратиш устида изланишлар олиб борилмоқда. Ана шундай изланишлардан бири шимолий кутб совуғига осонгина бардош бера оладиган оқ айиқлар хусусиятларини ўрганиш борасида давом эттирилмоқда. Аниқроғи, европалик бир гуруҳ олимлар оқ айиқ сирини деярли аниқлашди.

Присцил Симонис бошчилигидаги олимлар 40 даражали совуқда ҳам айиқ тана ҳароратининг бир маромда туришини ўрганишди. Бу ерда асосий сир айиқ терисининг иссиқликни минимал даражада йўқотувчи тузилишида экани маълум бўлди. Бунини тушуниш мақсадида олимлар иссиқлик узатилиши жараёнини кузатишди. Маълум бўлишича, айиқ терисида иссиқлик бир-бирига яқин бўлган қўшни атомларнинг тартибсиз ҳаракати натижа-сида эмас, балки электромагнит нурланиш орқали амалга оширилади. Тана ҳароратини тутиб туришда терининг оқ рангда экани муҳим роль ўйнайди. Бошқа тўқ рангларга қараганда ушбу ранг совуқликни камроқ ўтказиши. Шу йўл билан олимлар юпка, аммо совуқдан самарали ҳимоя қиладиган воситани яратишни режалаштиришган.

С.РУСТАМОВ тайёрлади.

40 нафар йўловчи билан пойтахт Маниладан Бонток шаҳрига йўл олган автобуснинг 500 метрлик чуқурликка тушиб кетиши оқибатида Филиппиннинг Лусон оролида 14 киши ҳалок бўлган, яна 23 киши жароҳатланган, ҳодиса сабаблари ўрганилмоқда.

Ноқонуний равишда қўлга киритилган бойликларга қарши кураш тadbирлари доирасида Франциянинг Париж шаҳрида мамлакатга контрабанда йўли билан олиб килинган 3 тоннага яқин фил суғи ва ундан ясалган 800 килограмга яқин буюмлар йўқ қилинган.

АҚШ шимоли-шарқида рўй берган кучли қор бўронлари оқибатида 2,7 мингдан зиёд аварейслар бекор қилинган, бир миллиондан ортиқ аҳоли электр таъминотисиз қолган, мамлакат марказидаги Канзас штатида 3 киши совуқдан ҳалок бўлган, Нью-Йорк штатида эса фавқулодда ҳолат эълон қилиниб, давлат идоралари ва Ташкил муассасалари фаолияти вақтинча тўхтатилган.

Бразилиянинг 11 штатида, жумладан, бу йил футбол бўйича жаҳон чемпионати ўтказилиши режалаштирилган олти ҳудудда истиқомат қилувчи олти миллиондан зиёд аҳоли электр энергияси тизимида рўй берган зулиши оқибатида электр таъминотисиз қолгани маълум қилинган.

«Синхуа» ахборот агентлиги маълумотига кўра, Гонконг марказидаги қазув ишлари вақтида Иккинчи жаҳон уруши вақтида ташланган 907 килограмлик авиабомба топилгани сабаб яқин атрофда яшаётган икки минг киши эвакуация қилинган, уни зарарсизлантириш учун мутахассислар 17 соат давомида ҳаракат қилишган.

ГАЗДАН ТЎҒРИ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Юртимизда қиш фаслининг изгиринли кунлари давом этмоқда. Об-ҳавонинг кескин совиб кетиши натижасида аҳоли тураржойлари, корхона ва ташкилотлар ҳамда таълим муассасаларида электр энергияси ва газдан фойдаланишга эҳтиёж ҳам ортади. Бу эса барчамиздан янада эътиборлироқ, ҳушёрроқ бўлишни талаб этади.

Ёнгин хавфсизлиги хизмати ходимлари томонидан олиб борилган тушунтириш, тарғибот иш-

рига қарамай, кўпгина тураржойларда иситиш манбаларидан ноқонуний фойдаланиш, газ плиталари ўрнини тегишли идораларнинг рухсатисиз ўзгартириш, носоз ёки қўлбола электр печларини ишлатиш ҳоллари кузатилмоқда. Текширувлар жараёнида ана шундай ноқонуний ҳолатларга йўл қўйган инсонлар жаримага тортилангити.

Энди бир ўйлаб кўрайлик, била туриб шу ишни қилганлар ўзларига ҳам моддий, ҳам маънавий

зарар қилмаяптиларми? Жаримага тўланган фалон маблағ уй-рўзгор кам-кўстига, фарзандлар таълим-тарбиясига сарфланса, яхши эмасми? Биз ёнгин хавфсизлиги хизмати ходимлари хавфсизлик қодаларини тушунтиришдан чарчамаймиз. Аммо юртошларимиз бунини тўғри англаб етсалар, мақсалга мувофиқ бўлар эди.

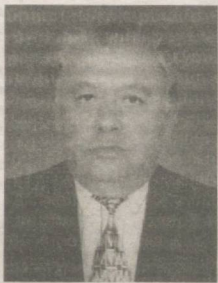
Комил ЙЎЛДОШЕВ,
20-ХЕҲО кичик инспектори,
сафдор

Ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази жамоаси ва касабаяушма қўмитаси Марказнинг Инвестициялари жалб этиш ва халқаро ҳамкорлик бўлими бош мутахассиси Алишер Норбоевга онаси **Зарифа БОЗОРОВА**нинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази жамоаси ва касабаяушма қўмитаси Марказнинг Ишлар бошқармаси ходимаси Динара Воҳидовага онаси **НАСИБА** аянинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

ОЛИМ, ПЕДАГОГ, ПУБЛИЦИСТ

Fanimiz fidoyilari

рида олимнинг илм-фандаги изланишлари янгича қирралари билан намоён бўла бошлади. У Сурхон воҳаси халқи ўтмишини ўрганиш бўйича илмий тадқиқот олиб бориб, кенг жамоатчиликка салмоқли илмий-назарий асарлар тортиқ этди. «Жаҳон халқлари педагогикаси ва Зарафшон мактаби, (1995), «Таълимда инновацион технологиялар: муаммолар, бахслар, ечимлар» (2009), «Баркамол авлоднинг тарбиялашнинг долзарб муаммолари» (биринчи ва иккинчи китоблар, 2010), каби илмий-оммабоп рисоалар шулар жумласидандир.

Академик Bekmurod

Бекмурод Қодиров ҳақида сўз кетгудек бўлса, Шеробод туманидаги Чинор қишлоғи аҳли у ҳақда фахр-ифтихор билан сўзлай бошлайди. Зеро, ҳар бир кишини ҳеч ким ўз туғилиб ўсган маҳалласи ёки қишлоғи одамларидек яхши билмайди. Қодир Омонон хонадони бу қишлоқдаги намунали оилалардан бири бўлиб, 13 нафар фарзанднинг бири Бекмуроджон ака-ука, опа-сингиллари орасида зийраклиги билан ажралиб турарди.

Ўқувчилик ва талабалик дамлари ортада қолгач, чинорлик йигит 1975—1978 йиллари Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институтининг «Умумий педагогика» кафедраси аспирантурасида таҳсил олиш билан бирга педагогика тарихи фанидан маърузалар ўқиди. Кейинчалик профессор З.Миртурсунов илмий раҳбарлигида «Ўзбек халқ дostonларида илгор педагогик аъналар ва ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда улардан фойдаланиш» мавзусида номзодлик диссертациясини ёқлади.

Табиатан бадиий адабиётга ошuftалик, журналистика соҳасига қизиқиши, матбаа-нашриёт ишларидаги билимдонлик олимнинг

меҳнат фаолиятини янада бойитиб борарди. Унинг ҳаёти ва ижоди билан танишган киши олимлик билан журналистлик уйғунлашиб кетганини кўради. Ижодкор қаламига мансуб салмоқли ва йирик асарлар талайгина. «Ўзбек халқ педагогикасининг умумий асослари», «Сурхондарё олимлари», «Ўзбек халқининг аънавий педагогик маданияти», «Ўзбек педагогикасининг шаклланиши», «Термизийлар изидан», «Халқ педагогикаси ҳақиқий ватанпарварларни тарбиялайди», «Чинор япроғи» каби жами 22 та монография, дарслик, ўқув-услубий кўлланма Бекмурод Қодировнинг сермахсул олим ва публицист эканидан далолат беради.

Мустақиллик йилла-

Қодиров Термиз давлат университети «Умумий педагогика» кафедраси профессори сифатида қирқ йилдан ортиқ муддат фаолият олиб борди. Аммо олим ҳамон изланишда, жамоатчиликдан ажралиб қолишни истамай, тез-тез кафедрага келиб туради. Айни пайтда «Сурхон ёшлари» газетаси жамоатчилик кенгаши раиси сифатида ёш ижодкорларга маслаҳатларини бериб туради. Ўзининг кўп йиллик илмий-педагогик фаолияти махсули бўлмиш «Ҳаёт кўшиқлари» деб номланган асарини ёзиб тугаллаш арафасида.

Ёш авлод дунёқарашини шакллантиришдек ezgu маqsad билан қалби ёнган зиёлиларнинг умри боқийдир. Педагогика назариясида жуда қадрланганидан гоё юзлаб педагог олимлар ҳаётига маъно-мазмун бахш этиши табиий.

Баҳриддин УМАРОВ, психология фанлари доктори, профессор

Yaxshilar yodi

Инсон билими, маънавияти, касб-ҳунари билан азиз. Шарафли ва масъулиятли касбга умрини бағишлаб, мактаб дея аталмиш маърифат масканида қирқ бир йил хизмат қилган Турдубой Ўролбоевни бугун ҳамкасблари, оиласи, яқинлари ва кўплаб шогирдлари чуқур ҳурмат билан хотирлайди. Зеро, ёш авлод таълим-тарбиясини ўта масъулиятли вазифа деб билган фидойи инсон ҳар қанча эъзозга лойиқдир.

ЎҚУВ ҚАЙДА БЎЛСА, УЛУГЛИК БЎЛАР...

Турдубой Ўролбоев Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университетининг тарих факультетини тамомлаб, Чилонзор туманидаги 200-умумтаълим мактабида ўқувчиларга дарс бера бошлади. Халоллиги, ёш авлод келажагига масъулликни чуқур ҳис этиши билан жамоада ҳурмат-иззатга сазовор бўлди, эл олқишини олди. Айниқса, жамоатчилик ишларида фаоллиги билан ажралиб турарди. Табиатан санъат ва ижодга ошно устоз рассомлик ва мусиқачиликка ҳам қизиқарди. Яқинларининг айтишича, муаллим чизган суратлар музейдан жой олган. Най ва доирада чалган шўх куйлари мактаб тадбирларига ўзгача мазмун бағишларди...

— У кишидан ҳашаматли уй-жой, мол-давлат эмас, қалбларга илм улашишдек эзгулик мерос бўлиб қолди, — дейди умр йўлдоши Мухаббат опа. — Фарзандларимиздан иккови ота касбининг давом эттирди. Ҳам отаси, ҳам устози сифатида берган ўғитларини ўз фаолиятида кўллаб келмоқда.

Ўқув қайда бўлса, улуғлик бўлар, Билим қайда бўлса, буюклик бўлар, дея таъкидлайди аллома Юсуф хос Ҳожиб. Бу ҳикмат ифодаси маърифатга интилиб яшаётган инсонлар меҳнатида, эъзоз топган номларида акс этаверади. Улар ҳозир орамизда бўлмаса-да, эл-юрт олдидаги хизматлари, эзгу ишлари хотирадан ўчмайди.

Рустам БОЙТЎРА

Умр довлонларини бир-бир босиб ўтавераркансан, айрим хотиралар йиллар тўзони остида қолиб кетганини сезмай ҳам қоласан. Бора-бора унут бўлади. Тасодифларга бой ҳаёт вақти-вақти билан гўзал хотираларни уйғотиб туради.

Укамиз Қобилжоннинг тақлифи билан Сирдарёга тўйга бориб, Гулбарчин Хонсаидова билан учрашганимда қирқ йил аввалги воқеалар кўз олдимда қайта жонланди. Ушанда Гулбарчин опа мен таълим олаётган ТошДУ(ҳозирги Ўзбекистон

масдан Гулбарчин опа сеvimли касби — педагогикни танаб, Урта Чирчиқ туманидаги 74-мактаб(ҳозирги 19 мактаб)да фаолиятини давом эттирди. У ерда ўқитувчи, илмий бўлим мудир, директор лавозимларида ишлади.

Elda aziz

ИЖОДКОР МУАЛЛИМА

Миллий университети)нинг журналистика факультетини тамомлаганди. Ҳикоялари республика нашрларида эълон қилиниб, эътирофларга сазовор бўлиб юрган кезлар эди.

Кейин нима бўлибди, денг? Гулбарчин Хонсаидова педагогик фаолиятига киришибди. Бу ҳам уз-уздан бўлмаган, албатта. Тарихга қайтсак, опа Тошкентдаги педагогика билим юртини тугатганидан сўнг Урта Чирчиқ туманидаги мактабларнинг бирида бошланғич синф ўқитувчиси бўлиб ишлаган. Кўп ўтмай ота-онаси уни турмушга чиқариш, Гулбарчин опа эса олий маъмулоти бўлиш тадоригига тушган.

Изланиш ва интилишлари самарасида опа юқорда айтганимиздек, университет таҳсилини тугатди. Аълочи битирувчига турли нуфузли газеталардан тақлифлар бўлди. Шунга қара-

Чўлни узлаштириш ҳаракати бошланганида эса турмуш уртоғи Саиджалол ака билан Сирдарёга отланди.

Гулистон шаҳридаги 6-мактабда она тили ва адабиёт фанидан дарс бериб юрар экан, вилоят педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институтига ишга тақлиф қилинди. «Абдулла Қодирий — романчилик мактаби асосчиси», «Она тили дарсларида ўқувчиларнинг ижодий фикрлаш қобилиятини такомиллаштириш», «Маърифат сарчашмаси», «Сабр тағи сариқ олтин» каби кўплаб рисола ва ўқув методик қўлланмаларни тайёрлаб, мактабларга етказди. Тажрибалари ва кечинмаларини умумлаштириб «Умр сабоқлари» китобини нашр эттирди. Гулбарчин Хонсаидова бугунги кунда ҳам шижоатда бошқаларга ўрнак бўлгудек.

Исматулла НЕЪМАТУЛЛАЕВ

МЕҲРИ ҚАЛБЛАРНИ ИПИТГАН УСТОЗ

Тошкент хотин-қизлар коллежи ўқитувчиси Навбахор Баратова ҳақида сўрасангиз, ҳамкасблари, шогирдлари юзига майин табассум югуриб, таъсирланиб айтган сўзлари хотиранингизга муҳрланади.

— Елиб-югуриб чарчамайдиган, ўз касбининг сидқидилдан севадиган ва шогирдларига меҳр ила боқиб, улар билан боғлиқ улкан орзулар қиладиган бу аёлни шу даргоҳга ўқишга келган кунни учратганим, — дейди хуққ йўналишининг 2-босқич ўқувчиси Мадина Исомиддинова. — «Ҳаётда ҳеч нарса тасодиф эмас. Бу ерга келишимизда ҳам бир ҳикमत бор. Хунар сир-асорини мукамал ўзлаштиришимиз зарур», деганди у илк дарсда.

Ўзига ва шогирдларига нисбатан талабчан, ҳар бир дақиқанинг қадрига етадиган Навбахор опа ҳамisha изланишда. Унинг ташаббуси билан ташкил этилган «Хуққий маслаҳатхона» доимо гавжум. Бу ерда ўқувчилар хуққий билимларини оширишлари баробарида зарур тавсиялар олишади. Бундан ташқари, маҳалла фаоллари

ҳам тез-тез келиб туришади. Улар соҳага оид турли адабиётлар билан танишиб, ҳаёти ва фаолиятида асқотадиган маслаҳатлар олишади.

Дарҳақиқат, Навбахор опа олдига келадиган кишини табассум билан қаршилади. Уни шу йўсин кузатади. Ҳаёлда эса устознинг меҳрли нигоҳи, педагогларга хос куюнчаллиги қайта-қайта жонланаверади. — У киши дарсда устоз, дарсдан ташқарида опа, сирдош, яқин дўст, — дейди ўқувчи Гулноза Насриддинова. — Ёшлардан ёрдамини сира аямайди. Меҳр кўрсатишни қанда қилмайди. Устоз ҳар қандай вазиятда бизга тўғри маслаҳат бера олади. Вақти келганда ибратли ҳикматларни сўзлаб бериб, ҳаётда катта мақсад сари интилишимизга мадад бўлади.

Устознинг дарсни ташкил этиши ҳам ўзига хос. Дарсни азобланиб, қийналиб эмас, роҳатланиб, завқланиб ўтади. Гаплари худди оҳангдек вужудингизга сингди.

— Ҳамкасбининг дарс ўтиш жараёнини кўпчилик эътироф этади, — дейди Моҳларой

Аҳмадалиева. — Гоҳ мусобақа тарзида дарс ташкил этса, гоҳ «Класс-тер» ёки «Брейн ринг» усулидан фойдаланади. Бу нафақат ўқувчиларнинг билим савиясини оширади, балки педагогик маҳоратини ҳам юксалтиради.

Коллежда хотин-қизларнинг хуққий билимларини оширишга мунтазам равишда эътибор қаратилаётганини таъкидлаш жоиз. Коллеж жамоасининг таъкидлашчи, бу борада Навбахор опанинг саъй-ҳаракатлари эътирофга молик. У ўқувчиларни фан олимпиадаларига тайёрлайди, коллеж миқёсида интеллектуал ўйинлар ташкил этиб, уларни замон талабларига мос рақобатбардор кадр сифатида улғайтиришга интилади.

— Шогирдининг муваффақиятидан шодланмайдиган устоз кам, — дейди у. — Берган маслаҳатларингиз бесамар кетмаса, кўнглингизни чексиз ифтихор чулғайди. Яна шахд билан меҳнат қилишга киришасиз, янги ният, мақсадлар сари дадил одимлайсиз. Меҳнат одами улуғлайди, дегани шу-да!

Олимжон ЖУМАОБОВ, «Ma'rifat» муҳбири

2014-yil 8-fevral, № 12 (8661)

ЯНГИ СПОРТ ТУРЛАРИ ҚЎШИЛДИ

Хар бир ота-она ўз дилбарининг камолга етиб, элу юрт ичиди юзи ёруғ бўлиб юришини, жамиятда ўзининг муносиб ўрнини топишини истайди. Бу истак амалга ошиши учун фарзандларни маънан ва жисмонан соғлом қилиб тарбиялаш муҳим аҳамиятга эга. Юртимизда умуммиллий ҳаракатга айланиб улгурган спорт ва жисмоний тарбияни янада ривожлантиришга қаратилган саъй-ҳаракатлар ҳам айнан ана шундай эзгу ният ижобати учун хизмат қилмоқда.

Айни пайтда таълим муассасаларининг ўқувчи ва талабалари ўртасида узлуксиз равишда ўтказиб келинаётган уч босқичли спорт мусобақалари ҳам ушбу улкан ҳаракатнинг бир инъикосидир.

Жорий йилда Наманган вилоятида академик лицей ҳамда касб-хунар коллежлари ўқувчилари ўртасида бўлиб ўтадиган «Баркамол авлод—2014» спорт мусобақаларининг республика финал босқичига қизгин тайёргарлик кўрилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 29 июндаги «Ўқувчи ва талаба ёшларни спортга жалб қилишга қаратилган узлуксиз республика спорт мусобақаларини ўтказиш тўғрисида»-ги қарори ҳамда 2013 йил 17 сентябрдаги «Наманган вилоятида ўтказиладиган «Баркамол авлод—2014» спорт мусобақаларининг республика финал босқичига тайёргарлик кўриш» масалаларига бағишланган йиғилишининг 265-сонли баёнида белгиланган вазифалар ижросини ўз вақтида бажариш мақсадига қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Яратилаётган шароитлар натижасида, қолаверса, давр талаби билан ёшларимизнинг спортга бўлган қизиқиши ва иштиёқи йилдан-йилга ортиб бораётган. Табиийки, ўғил-қизларимизнинг нуфузли спорт мусобақалари дастурига киритилаётган спорт турлари билан шуғулланиб, аввало, замон билан ҳамнафас яшаш, шунингдек, юртимиз шарафини халқаро мусобақаларда муносиб ҳимоя қилиши бугунги кун тақозоси.

Сўнги ўн йилликда мунтазам тарзда ўткази-

либ, 12 спорт тури бўйича мамлакатимиз миллий терма жамоаларига сара спортчиларни кашф этиб бераётган уч босқичли спорт мусобақаларининг ҳам замон билан тенгма-тенг қадам ташлаши ҳар томонлама муҳим. Шу маънода, ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари ўқувчи-ёшлари ўртасидаги «Баркамол авлод—2014» спорт му-

садлардан бири ҳам шунга қаратилган.

Бу сўзларни айтишимизнинг боиси бор, албатта. У «Баркамол авлод—2014»да кузатишган янгилик билан боғлиқ. Одатда мазкур мусобақа дастуридан 12та спорт тури ўрин олган. Бу сафарги беллашувларда эса ularning soni 16 taga etkazildi. Демак, футбол, волейбол, баскетбол, гандбол, энгил атлетика, сузиш, теннис, стол тенниси, шахмат, бадий гимнастика қаторига **огир атлетика, бокс, эркин ва юнон-рум кураши, тазквондо ҳамда дзюдо** ҳам қўшилди. Эътибор берган бўлсангиз, ушбу спорт турларининг барчаси олимпиада ўйинлари дастурига киритил-

«ЕНГИЛМАС» КИМНИ ТАНЛАЙДИ?

Бокс бўйича ўз вазн тоифасида 2013 йилнинг «Энг яхши боксчи»си деб топилган Флойд Мейвзэр жорий йилда ҳам бир-бирдан қизиқарли ва мурасасиз жанглр ўтказишни режлаштирмоқда.

Хусусан, мухлислар ундан британиялик Амир Хон ёки аргентиналик Маркос Майданага қарши рингга чиқишини сўрашмоқда.

27 ёшли Амир Хон фаолияти мобайнида 28 ғалаба (20 нокаут)га эришган, 3 марта мағлуб бўлган. 30 ёшли Майдана ҳам уч марта энгилман, лекин 35 марта зафар кучиб, ularning 31тасида рақибини нокаутга учратган. 36 ёшдаги Мейвзэр эса ҳали бирор марта ҳам энгилманган. 45 марта жанг ўтказиб, барчасида ғалаба қозongan.

Мейвзэр айна дамда WBC таснифидаги 66,7 ва 69,9 килограммгача бўлган вазн тоифаларида жаҳон чемпиони ҳисобланади. Шунингдек, WBA таснифидаги 69,9 килограммгача бўлган вазнли боксчилар орасида «суперчемпион» унвони эгаси.

КУТИЛМАГАН ХИСОБ

Америкача футбол бўйича океанорти мамлакатиди Миллий футбол лигаси суперкубоги учун кечган баҳсда «Сизтл Сихоукс» жамоаси зафар кучди.

Ушбу ғалаба мазкур жамоанинг кўлга киритган дастлабки йирик соврини бўлди. Сизтлликлар «Дэнвер Бронкос» жамоасини мағлуб этди. 48-Супербоул ўйинига Нью-Жерси штатидаги Ист-Рутерфорд шаҳрида жойлашган 80 минг томошабинли «Met Life» стадиони мезбонлик қилди.

«Associated Press»да ёзилишича, финал учрашуви бўлишига қарамай, матчда жуда йирик ҳисоб (4:3) кайд этилган. Энг қизиги, «Дэнвер» жамоаси ўйин аввалида фаворит сифатида эътироф этилганди. Уларнинг сўнги дақиқалардагина 8 очко ишлашга муваффақ бўлгани барчаси лол қолдирди.

ЯРИМ ФИНАЛ ОСТОНА СИДА

Теннис бўйича Хорватия пойтахти Загреб шаҳрида АТР туркумидаги нуфузли халқаро мусобақа давом этмоқда. Турнирнинг иккинчи босқичида германиялик ракеткачи Филлипп Кольшрайбер рақибини енгни.

У қозогистонлик Андрей Голубевни икки сет натижасига кўра, 6:4, 6:2 ҳисобида мағлуб этди. Учрашув 1 соату 8 дақиқача чўзилди.

Энди немис спортчиси ярим финал йўлланмасини кўлга киритиш учун британиялик Даниэл Эвансга қарши кортта чиқади.

Мухтарам Файрат Ёмгиров!

Туғилган кунингиз билан самимий муборакбод этамиз!

Сизнинг таълим тизимида ёш авлодни тарбиялаш борасидаги самарали фаолиятингиз бизларни беҳад мамнун этади. Сизга узок умр, мустақкам соғлиқ, баркамол ёш авлодни билимли ва жисмонан етук қилиб тарбиялашдаги сермашаққат, айна дамда шарафли меҳнатингизда улкан зафарлар тилаймиз.

Хурмат ва эҳтиром билан Кашқадарё вилояти, Касби туманидаги 18-умумтаълим мактаби жамоаси, фарзандларингиз ва набираларингиз

собақалари дастурида ҳам бир қатор янгиликлар қилинмоқда.

— Ёшларимиз навбатдаги «кичик олимпиада» спорт байрамини интиқлик билан кутмоқда, — дейди ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази масъул ходими Саъдулло Қурбонов. — Ушбу спорт мусобақаларини бежиз олимпиадага ўхшатаётганимиз йўқ. Чунки тўрт йилликнинг энг нуфузли спорт фестивали — ёзги олимпиада ўйинларида мамлакатларнинг жисмоний ҳамда интеллектуал салоҳияти синалади. Бу жуда катта имтихон. Айна вақтда босқичма-босқич ўтказиб келинаётган «Умид нихоллари», «Баркамол авлод» ва Универсиада спорт мусобақаларини ташкил этишдан кўзланган мак-

ган. Ўз-ўзидан маълумки, Наманганда кечадиган «Баркамол авлод—2014» спорт мусобақаларида кураш ва белбоғли кураш бўйича олишувлар ўтказилмайд.

Мазкур спорт мусобақаларининг 1-босқичи туман миқёсида 2013 йилнинг сентябрь-декабрь ойларида ўтказилиб, унда мамлакатимизнинг барча худудлариди таълим муассасалардан 800 минг нафардан зиёд ўқувчи иштирок этди. Вилоят миқёсида ўтказилган 2-босқич эса ҳали ҳам давом этмоқда. Айна мазкур саралаш баҳсларида голиб чиққан ёшлар орасидан энг иқтидорли ва истеъдодлилари терма жамоа таркибидан жой олади.

Маълумки, спорт ўйинлари дастурига ки-

иштирок этиш учун Наманганга йўл олади.

Қолган 11 та спорт тури (теннис, стол тенниси, шахмат, сузиш, энгил атлетика, эркин кураш, юнон-рум кураши, тазквондо, дзюдо, огир атлетика ва бадий гимнастика) бўйича эса барча худудлар терма жамоалари Наманган шаҳрида ўтказиладиган якуний босқичда иштирок этади.

Қисқаси, ҳар томонлама соғлом ва баркамол ёшларимизнинг замонавий спорт иншоотларида шуғулланиб, энг йирик халқаро мусобақаларда юксак марраларни забт этишида мана шундай саъй-ҳаракатлар улкан самара бериши шубҳасиз.

Эзохиджон ХОЛОВ,
«Ma'rifat» мухбири

ТАЙЁРГАРЛИК ҚИЗГИН ДАВОМ ЭТМОҚДА

Касб-хунар коллежлари ва академик лицейлар ўқувчилари ўртасида ўтказиладиган «Баркамол авлод» спорт ўйинларига Самарқанд вилояти ёшлари қизгин тайёргарлик кўрмоқда.

Айни пайтда вилоятда ушбу спорт мусобақаси йўлланмаси учун саралаш босқичлари ўтказилапти. Айниқса, футбол бўйича саралаш учрашувлари мурасасиз кечмоқда. Вилоят терма жамоаси асосини ташкил

этувчи Самарқанд озиқ-овқат технологиялари касб-хунар коллежи жамоаси ҳозирга қадар ўтказилган барча учрашувларда йирик ҳисобда ғалаба қозонди.

— Ёш футболчиларимиз вилоят терма жамоасининг асосини ташкил этади, — дейди мурраббий С.Валиев. — Мусобақанинг вилоят босқичида ғалаба қозониб, худудий босқичга ўтганимиздан мамнунман. Энди янада жиддий рақибларимиз:

Навоий ва Жиззах вилояти жамоасига қарши плей-офф йўлланмалари учун майдонга тушамиз. Бу босқичдан ўта олсак, Наманган шаҳри сари йўл очилади.

Бугун вилоятда мусобақа дастурига киритилган барча спорт тури бўйича жиддий тайёргарликлар, синувлар давом этмоқда.

Ҳақим ЖўРАЕВ,
«Ma'rifat» мухбири

REPETITORLIK FAOLIYATI BILAN SHUG'ULLANUVCHI O'QITUVCHI-MURABBIYLAR, O'QUV MARKAZLARI HAMDA ABITURIYENTLAR DIQQATIGA!!

"SHARQ" nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi qoshidagi "NAFIS BEZAK" dizayn va ishlab chiqarish markazi "ABITURIYENT-2013" loyihasi asosida chop etilgan turkum (seriya) qo'llanmalarni sotuvga chiqarganini ma'lum qiladi.

Mualliflar Madrim Hamrayev va Sharafjon Sariyevlarning "ONA TILI va ADABIYOT" turkumiga oid kitoblar (jami 7 qismdan iborat).

YANGI!

Shuningdek,

Yodgor va Erkin Sharifboyevlarning "ELEMENTAR MATEMATIKA" kitoblari (jami 5 qismdan iborat).

Quyidagi barcha savdo nuqtalari bank to'lov terminallari bilan ta'minlangan.

DIQQAT, AKSIYA!

SOTUVDA:

Bundan tashqari, "Abituriyent-2013/2012" loyihasi taalluqli kitoblarning arzonlashtirilgan aksiyali "SHARQ ZIYOKORI" kitoblar markazining markaziy hamda viloyatdagi filiallari, shuningdek, boshqa kitobsavdo do'konlari orqali amalga oshirilmoqda. Marhamat, qo'ng'iroq qiling!

Shoshiling!
2014-yil qabul imtihonlariga sanoqli oylar qoldi!!!

Hurmatli o'qituvchilar, o'quvchilar va ularning ota-onalari!

Xalq ta'limi vazirligi tomonidan erkin savdoga chiqarilgan darsliklar "SHARQ ZIYOKORI" kitoblar markazining bosh hamda viloyatdagi filiallarida sotilmoqda!

"ONA TILI" (qo'llanma va test) **"ADABIYOT"** (qo'llanma va test) **"NEMIS TILI, INGLIZ TILI"** (mavzulashirilgan testlar) **"MATEMATIKA"** (mavzulashirilgan testlar) **"O'ZBEKISTON, JAHON VA QADIMGI DUNYO TARIXI"** (mavzulashirilgan testlar) **"TARIXIY SANALAR SHAXSLAR, ATAMALAR VA TUSHUNCHALAR"** tarix faniga oid ma'lumotlar to'plami **"MEHNAT TA'LIMI"** 2-, 3-, 3-sinf maktab darsliklari **"TASVIRIY SANAA"** 5-sinf maktab darsligi

Manzil: 100000, Toshkent shahri, Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy. Mo'ljal: «Mustaqillik maydoni» metro bekati. Telefon raqamlari: +998 (71) 236-5401; (faks) 233-4537; (marketing bo'limi) (93) 501-5403, 505-5403; (buxgalteriya bo'limi) 501-5404; (ishlab chiqarish bo'limi) 501-5402; (ma'muriyat) (93) 501-5401, (98) 301-5401. Elektron manzil: nafisbezak@mail.ru; Web-sayt: nafisbezak.uz; Axborot hamkorimiz: imtixon.uz; sharq.uz.

MUROJAAT UCHUN TELEFONLAR: (+998 95) 177 -2014; (+998 71) 233-3590; 233-5872.

Andijon shahri: Istiqloq ko'chasi, 8-uy. Mo'ljal: Andijon Temiryo'l vokzali, Bobur maydoni. +998 (95) 200-8644; +998 (95) 200-4803; +998 (91) 486-9847; +998 (90) 258-2479.

Andijon shahri: «Oltin sahifa» MChJ, Milliy fikrlanish ko'chasi, 18-uy. Mo'ljal: «Navro'z» do'koni, Viloyat O'qituvchilar malakasini oshirish instituti. 8 374 228-4795; +998 (90) 526-9771.

Buxoro shahri: Muhammad Iqbol ko'chasi, II-uy. 8 365 223-7596; (93) 620-2333; (91) 444-1212.

Buxoro viloyati: Jondor tumani X.T. «Giyasov Azim». Mo'ljal: Buxoro yo'nalishidagi avtobeket. 8 365 582-2871; +998 (95) 604-4462; (91) 441-982; (91) 441-981; (91) 442-2285.

Jizzax shahri: Sharof Rashidov ko'chasi, 1-uy. 8 372 226-4293; +998 (90) 538-1600.

Jizzax shahri: X.T. «Barimov Umid», Mo'ljal: «Laretta» savdo majmuasi, «Ko'kbozor» yonida. +998 (90) 310-9610; +998 (94) 342-9933; +998 (94) 573-3661.

Navoiy shahri: O'zbekiston ko'chasi, 14-uy. Mo'ljal: Viloyat Sudi va Musiqqa maktabi yonida. 8 436 223-0130; +998 (90) 730-1234; +998 (95) 603-4513; +998 (93) 663-2001.

Namangan shahri: Navoiy ko'chasi, 36-uy. Mo'ljal: Shahar Soliq inspeksiyasi, «Farhod» supermarketi, «Sardoba» bozori yonida. 8 369 232-1888; +998 (93) 494-6873; (95) 303-6873.

Namangan shahri: «Ma'rifat gulshani savdo servis» MChJ, A. Ho'jayev ko'chasi, 6-uy. +998 (90) 261-7555; +998 (93) 915-3443; +998 (93) 915-7007; 8 369 227-8964.

Nukus shahri: Do'stlik guzari ko'chasi. Mo'ljal: «Amfiteatr» yonida, Nukus aeroporti yo'lida. 8 361 222-3239; +998 (93) 614-3932; +998 (93) 489-2522.

Samarqand shahri: Universitet xiyoboni, 15-uy. Mo'ljal: SamDU Geologiya fakulteti yonida. 8 366 239-1468; +998 (90) 224-2954; +998 (91) 525-6775.

Samarqand shahri: X.T. «Ishanqulov Furqat», Shohruh ko'chasi, 33-uy. Mo'ljal: «GUM», «Kritirnok». 8 366 233-2833; 8 366 231-1272; +998 (91) 534-2831.

Xiva shahri: «Ichan Qal'a» Davlat qo'riqxonasi. 8 362 375-4308.

8 362 375-6928; +998 (91) 431-5787; +998 (90) 579-6447; +998 (91) 917-6960.

Xorazm viloyati: X.K. «PROMETEY» Pitnak shahri, K. Otaniyozov ko'chasi, 7-uy. +998 (91) 137-7355; +998 (93) 754-4966.

Farg'ona shahri: K. Dodxov ko'chasi, 2-uy. Mo'ljal: Viloyat Viloyat O'qituvchilar malakasini oshirish instituti. 8 373 275-8765; +998 (95) 400-4468; +998 (91) 666-0077.

Farg'ona shahri: X.T. «Toshpulatov Anvarjon». Mo'ljal: Dehqon bozori hududidagi «Barokot» savdo do'koni. +998 (93) 481-8888; +998 (98) 276-9969.

Marg'ilon shahri: Mustaqillik ko'chasi, 380-uy. Mo'ljal: Marg'ilon dehqon bozori yonida. 8 373 233-3683; +998 (98) 576-5509.

Guliston shahri: Mustaqillik ko'chasi, 81-uy. 8 367 225-1299; +998 (91) 509-7252.

Terniz shahri: At-Termiziy ko'chasi, 1-uy. 8 376 223-1104; +998 (93) 636-6868; (93) 638-3858.

Terniz shahri: Ya.T. «Jamuratom Akbar». Mo'ljal: Markaziy bozor, «Osiyo» restorani, 1-qavat. +998 (90) 644-1700; +998 (93) 610-0248; +998 (91) 901-9202, Shorchi tumani; +998 (94) 548-5775.

Qarshi shahri: O'zbekiston ko'chasi, 245/1-uy. Mo'ljal: Markaziy univerning yonida. 8 375 225-3279; +998 (93) 905-5656; +998 (98) 776-4101; +998 (98) 275-4101.

Toshkent shahri:

«Bodomzor», Yunusobod tumani, Navoiy ko'chasi, 8-uy. 8 371 234-6085; +998 (91) 163-6018.

«Chorus», Shayxontohur tumani, +998 (94) 601-8915; +998 (93) 541-9010; +998 (90) 316-5855.

«Milliy kutubxonasi», Yunusobod tumani, Navoiy ko'chasi, 1-uy. +998 (93) 394-8988.

«Berinkuz», Shayxontohur tumani, Beruniy ko'chasi, 12-uy. +998 (93) 902-1175.

«O'rda», Shayxontohur tumani, Navoiy ko'chasi, 16-uy. 8 371 241-2590; +998 (94) 698-8979; +998 (90) 982-6941.

«Aviasozlar», Hamza tumani, Ismoilov ko'chasi, 22-uy. 8 371 296-0826.

«Farhod», Uchtepda tumani, Farhod ko'chasi, 58-uy. +998 (95) 177-2013.

Toshkent viloyati: X.T. «Azimov Doniyor», Zangiota tumani, «Ilim-shu'las» MChJ bozori, V blok, 3-4-5-do'konlar. +998 (94) 676-1171; +998 (94) 615-3343; +998 (94) 675-6646.

Toshkent viloyati: MChJ «Anush Kans Savdo», Zangiota tumani, «Ilim-shu'las» MChJ bozori, G blok, 10-11-do'konlar. +998 (71) 150-2741; (90) 938-2244; (90) 979-9997.

Qo'ng'iroq qiling!!!

Ma'rifat

TA'SIS ETUVCHILAR:
O'zbekiston Xalq ta'limi vazirligi, O'zbekiston Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, O'zbekiston Ta'lim, fan va madaniyat xodimlari kasaba uyushmasi Markaziy Kengashi.

Bosh muharrir: Abdusamat RAHIMOV

Tahrir hay'ati: Jumanazar BEK-NAZAROV, Baxtiyor DONIYOROV, Farrux JABBOROV (bosh muharrirning birinchi o'rinbosari), Husan NISHONOV (bosh muharrir o'rinbosari), Farhod RIZAYEV, Nurlan USMONOV (bosh muharrir o'rinbosari), "Учитель Узбекистана", Mirzakarim XUDDIYEV, Baxtiyor YOQUBOV (mas'ul kotib), Aleksey CHUKARIN (mas'ul kotib, "Учитель Узбекистана"), Sa'dulla HAKIMOV.

Gazeta
O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi № 0067 raqam bilan ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-6416

9 772010 641009

INDEKS: 149, 150, F-226
Tiraj: 61777.
Hajmi 4 bosma taboq. Ofsset usulida bosilgan, qog'oz bichimi A-3.

«Ma'rifat» dan materiallarni ko'chirib bosish tahririyat ruxsati bilan amalga oshirilishi shart. Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqdir qilinmaydi va muallifga qaytarilmaydi.

Reklama materiallari uchun tahririyat javobgar emas.

MANZILIMIZ: 100083, Toshkent, Matbuotchilar ko'chasi, 32.

Web-site: www.marifat.uz

TELEFONLAR: mas'ul kotib—233-99-15, umumiy o'rta va maktabgacha ta'lim yangiliklari bo'limi—233-53-14, fan, oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yangiliklari bo'limi—233-56-45, adabiyot, madaniyat, kasaba uyushmalari hayoti yangiliklari bo'limi—233-54-49, ma'naviyat va maktabdan tashqari ta'lim yangiliklari bo'limi—233-54-63, siyosat, xalqaro hayot va sport yangiliklari bo'limi—233-76-40, reklama va marketing bo'limi—233-42-92(faks), 236-54-17.

Bahosi sotuvda erkin narxda

Dizaynerlar: Liliya BINASHEVA, Malohat TOSHOVA.

Navbatchi muharrir: Hamza ABDULLAYEV.

Navbatchi: Bobomurod XUDOYBERDIYEV.

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasi.

Korxonada manzili: «Buyuk Turon» ko'chasi, 41-uy

Yza yukini — 22.25
Topshirildi — 22.40